

Tel. No. 24471. 10. Telefont. Hírvonal. Éjre 69. Földre: 1616vrs. Hirdetés. Uj KE. Hír- és hírlap. Csikóink. Hír- és hírlap. Hír- és hírlap.

UJ KÖZLET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő. Administrator delegat si grant responsabilitate: Schwartz Endre. Proprietar-Tulajdonos: Fraternitas S. A. R. de Editura. Registrul publicatijunilor p'iodice No. 43. Dos. 839-1938. Tribunalul Cluj, Sectia III. Kedd, augusztus 2. 1938-5698. Av 5. XXI. évfolyam. 171. szám.

A STATUTUM

Irla: Marton Ernő

Novy Smokovec, július 30.

A statutum már régen nem a cseh és szudéták magánügye. Ennél a hónapok óta vajdó nehéz szülésnél ott kibicel ropant izgatottan Európa minden népe s a bába szerepét maga Anglia vállalta a tiszteletreméltó Runciman lord személyében. Hovatovább egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy a statutum nemcsak a csehszlovákiai nemzetiségek problémája, de sok, sok millió európai fiatal ember számára az élet vagy a halál kérdése. Mert ezen a statutumon dől el Európa sorsa, ez az a féltelmetes játékkocka, amelynek egyik oldalára a Béke, a másik oldalára a Háború van írva. Igen, ez a nemzetiségi statutum az a vékony szál, amely az emberiséget a béke és a civilizáció áldásához köti. Ha ez a vékonyka, már-már foszladozó szál is elszakad, akkor Európa menthetetlenül belehull a háborúba, a barbárságba, a pusztulásba.

Érthető tehát, hogy az egész világ rendkívüli érdeklődéssel figyelte a statutum előkészítő munkálatait és mohón kapott az első autentikus hírek után, amelyek a statutum tartalmáról megjelentek. Annak ellenére, hogy a prágai kormány elkoboztatta a statutum tartalmát elsőnek közlő Prager Tagblatt fellelhető példányait, mégis kétségtelen, hogy ez az ismertetés hűségesen adta vissza az immár kész statutum tartalmát. Maga az elkövetés csak udvariassági tény volt a szudétanémtek felé, amellyel a kormány azt a vádat akarta elhárítani magáról, hogy nyilvánosságra hozta a statutum-tervezetet, még mielőtt a szudétanémtekkel ismertette volna azt. A szudéták ugyanis csak néhány órával a Tagblatt közlése után vették kézhez a „szigorúan bizalmas” tervezetet.

De túl a kérdés nemzetközi vonatkozásain és függetlenül az általános humanum szempontjaitól, bennünket ez a statutum egészen közvetlenül is érint. A kisantant államai között ugyanis hallgatóságos megállapodás van érvényben, hogy kisebbségi problémákat lehetőleg azonos irányelvek szerint fogják rendezni. Ilyenformán nem alapítatlan az a feltevés, hogy a csehszlovák nemzetiségi statutum mikénti megalkotása kihatással lesz nemcsak az utódállamok, de talán az összes európai kisebbségek jogi helyzetére is. Ez a statutum modellnek és példaképnek készül az összes többi államok számára. Nem lesz haszontalan dolog tehát, ha megismerkedünk azokkal az alapvető elvekkel, amelyek a statutum rendelkezéseit áthatják.

A statutum egész szellemére mélyen jellemző a következő néhány sor, amelyeket a kormány bevezetésnek szánt: „Abból a célból, hogy a csehszlovák köztársaság ismét bizonyosságát adja ama elhatározásának, hogy teljesíteni akarja történelmi misszióját: a népek közéletének előmozdítását a demokrácia és humanizmus szellemében, — bocsátja ki a köztársaság az itt következő nemzetiségi statutumot.” Ezek az első szavai annak a páratlanul érdekes törvénytervezetnek, amely mély meggyőződés szerint az utóbbi évtizedek legnagyobb törvényhozási kísérlete. Akit nem vezetnek mellékszempontok, az a statutum-tervezet olvasásakor elfogulatlanul meg fogja állapítani, hogy ebben a törvényjavaslatban a legszabadelvűbben értelmezett nemzetiségi és kisebbségi jogok nyertek klasszikus megfogalmazást. Je-

lentéktelen retusálások után ez a statutum valóban a kisebbségek Magna Chartája lehet.

A statutum első pontja a nemzetiségi hovatartozás kritériumainak megállapításával foglalkozik. Előben a tekintetben évtizedek óta folyik egy tudományos vita a magyarországi és utódállamokbeli statisztikusok és politikusok között. A magyar felfogás szerint a nemzetiségi hovatartozást az anyanyelv dönti el s a magyar statisztikák kezdetől ezen elv szerint készültek. A magyar statisztikáknak nem volt nemzetiségi rovatuk, hanem csupán az anyanyelvi megoszlást tartották nyilván, ami aztán megközelítő képet nyújtott nemzetiségi megoszlásról is. Ezzel szemben az utódállamok legtöbbször a nemzetiségi hovatartozás kritériumául az etnikai származást vette, amivel a már megindult asszimilációs folyamatokat akarta visszaható erővel paralizálni. Mind a két módszer egyoldalú és önkényeskedésekre alkalmas. Az egyik a névelemzés torturájának teszi ki a polgárokat, a másik pedig az anyanyelv megállapítása körüli hatósági önkénynek.

A cseh statutum a magyar metódust választja ugyan, vagyis általánosságban az anyanyelvet tekinti a nemzetiség kritériumának, de a módszer merevségének kiküszöbölése céljából hatékony korrekciót alkalmaz. Kimondja ugyanis, hogy minden polgárnak, máhlyt tizennyolcadik évét betöltötte, jogában áll más nemzetiségűnek vallani magát, mint amilyenek atyja, vagy gyámja bejelentése alapján eddig számított. A statutum természetesen gondoskodik arról, hogy ezen a téren visszaélések ne történjenek s így többek között előírja azt is, hogy mindenkinek ismernie kell annak a nemzetiségnek a nyelvét, amelyhez csatlakozni akar. Ez alól a statutum csak egy kivételt ismer, mégpedig a zsidókat, akik akkor is zsidó nemzetiségűnek vallhatják magukat, ha ennek nyelvi előfeltételei nincsenek meg, vagyis, ha nem bírják a jiddis, vagy héber nyelvet.

A nemzeti hovatartozás eszerint az egyén szabad elhatározási joga. Azt hiszem, hogy ez a tétel a nemzetiségi statutum legfontosabb jogbőlcseleti momentumai. Ebben a gondolatrendszerben ugyanis a népi önrendezés az egyén önrendezési jogából indul ki. Ahol az egyén jogai korlátozva vannak, ott a nép sem lehet szabad. Ezért hamis alapjában véve a fasiszta parancsuralmak minden nacionalista frázisa, mert ha az egyén szabadsága elbukott, akkor a nemzet is rabszolgává süllyed.

A statutum a nemzeti sajátosság kiélését a legszentebb emberi jognak nyilvánítja s azért büncselekménynek minősít minden elnemzetlenítési törekvést. Öt évig terjedhető börtönbüntetést kap az, aki fenyegetéssel, vagy megvesztegetéssel akar rábírnivalakit arra, hogy más nemzetiségűnek vallja magát, mint amilyen. Ugyancsak súlyos börtönbüntetés vár azokra, akik megzavarják a nemzetiségi békét, vagy megsértének valakit nemzeti, faji, vagy megsejténe hovatartozása miatt. Súlyos büntetésben részesül az is, aki a reá bízott gyermekeket más tannyelvi iskolába iratja, mint amilyen a gyermek anyanyelve. Még a magántanulókat is anyanyelvtől kell oktadni.

Pontosan szabályozza a statutum a nemzetiségek proporcionális részvételét az

államélet minden vonatkozásában. Az alapelv az, hogy az ország nemzetiségi eloszlása hűségesen tükröződjék vissza a köztisztviselői karban, kezdve a községi közigazgatástól a legmagasabb állami hivatalokig. Uj tisztviselők már csak e proporció figyelembevételével vehetők fel. Annnyira szigorúan veszi a statutum ezt a rendelkezést, hogy ha például valamely kisebb közigazgatási egységben a szolgálat valamely ágában a nemzetiségi proporció technikai okok, vagy megfelelő jelentkezők hiánya miatt nem tartható be, hogy a hátrányba került nemzetiség egy másik egyenrangú szolgálati ágban kárpótlandó.

Ezt a proporcionálizmust a statutum nemcsak közhivatali téren biztosítja, de a gazdasági élet mindama területein is, ahova az állam befolyása élér. Közmunkák és állami megrendelések arányosan osztandók fel a nemzetiségek között. Az állami szállításokban csak olyan magánvállalatok vehetnek részt, amelyek üzemiüket a nemzetiségi statutum szellemében vezetik és nem engedik, hogy ott a nemzetiségi békét megzavarják.

Az iskoláztatás terén a statutum természetesen teljes autonómiát biztosít a nemzetiségeknek és kötelezi az államot, hogy a közoktatási költségvetésből minden nemzetiség megkapja a számarányának megfelelő összeget. A nemzetiségek iskoláinak felügyeleti hatóságai, tehát a tanfelügyelők és inspektorok ugyancsak az illető nemzetiség tagjainak sorából kerülnek ki.

A statutum jelzi egy új közigazgatási törvény elkészítését, amely már az új nemzetiségi jogrend szellemében fogja biztosítani egy a helyi, mint a tartományi szervekben a nemzetiségek igazságos érvényesítési és önrendezési jogát.

A statutum végül új nyelvtörvényt jelent be, amely a kisebbségi nyelvhasználat jogát szabályozza a közigazgatásban és bíróságok előtt. Csehszlovákia tudvalevőleg a régi magyar törvényt vette át, amely a nyelvhasználatot úgy szabályozta, hogy mindazokban a közigazgatási egységekben, hol valamely kisebbség száma eléri a husz százalékot, az illető kisebbség nyelve is hivatalos nyelv. A szudétanémtek ennek az arányszámnak lényegesen lecsökkentését követelik. Itteni cseh barátaim információi szerint a prágai kormány már hajlandó volna az arányszámot tíz százalékra leszállítani, ami józan ész szerint az engedékenységek valóban a legmesszebbmenő határa. Eszerint ugyanis, ha valamely kisebbség eléri valahol a tíz százalékot, joga van követelni, hogy a község jegyzőkönyvei az ő nyelvén is vezettetessenek és általában joga van nyelvét bármely hatóság előtt használni. A szudéták azonban ezzel sem elégszenek meg. Ennek pedig érdekes oka van. A németek ugyanis Prágában nem érik el a tíz százalékot, már pedig ők azt akarják, hogy a cseh fővárosnak is egyik hivatalos nyelve a német legyen. Ezért követelik, hogy a nyelvhasználati arányszámot tíz százaléknál alacsonyabbra helyezték.

Csak a legfontosabb és a legjellemzőbb pontjait emeltem ki a statutumnak, de már ezekből is látható, milyen széles keretek között mozognak azok az engedmények, amelyeket Csehszlovákia hajlandó adni a nemzeti kisebbségeknek. A statutum egész szellemét és megszővegezését a fenntartás nélküli jószándék és békekészség hatja át. Nem kétséges, hogy a tárgyalások során a kormány még további engedményeket is hajlandó lesz tenni. Ennek ellenére is nagyon meglepődem abban, hogy létre jö-e a meg egyezés a szudé-

tákkal. A berlini sajtó kommentárjai mutatják, hogy a szudétanémtek nem „nemzetiségi” jogokért és nem a teljes egyenjogúságért harcolnak, hanem külön államot akarnak az államban s ami még nagyobb baj, azt akarják, hogy ez a külön állam nemzetiszocialista legyen. Ezért hiányolja meg a német sajtó, hogy a statutum „nem tartalmazza a csehszlovák állam új területi felosztását” és nem adja meg „az önálló jogi személyiséget” a szudétanémtek népcsoportnak. A szudétanémtek külön német parlamentet követelnek maguknak Csehszlovákiában.

És amikor ezt a követelést támasztják, nem veszik észre, milyen flagrans és nevetséges ellentmondásba kerülnek önmagukkal és nemzeti szocialista világszemléletükkel. Parlamentet követelnek a hárommillió szudétanémteknak, vagyis egy olyan jogot, amely a hetvenötmillió németet népelé sincs meg. Hát van parlamentje a német birodalomnak? Hát parlamentnek lehet nevezni azt a Reichstag-paródiát, amely két-három évenként egyszer ül össze néhány órára és „törvényhozási” működése abban merül ki, hogy meghallgatja a Vezér meennyel ki nyilatkozatait. Tisztára történelmi gunykafej, amikor a nemzeti szocialista Henlein-vezér az európai színpadon áll és az emberi szabadság nevében külön parlamentet követel a szudétanémtektől. Parlamentet, amely a demokrácia szimbóluma s amelyet a nemzeti szocializmus először rugott félre, mint fölösleges, elavult, használhatatlan lim-lomot.

Ezért vagyok szkeptikus a meg egyezés tekintetében. Mert itt nem nemzetiségek állanak egymással szemben, nem többség és kisebbség ül a tárgyaló asztalnál, hanem világnézetek harcolnak egymással. Világnézetek, amelyeket tengerek szakadéka választ el egymástól. A demokrácia és a humanizmus áll itt szemben a népjogokat tagadó parancsuralommal és az embertelen reakcióval. Ezért nem elegendő ebben a kérdésben a csehszlovák kormány jóakarata és békekészsége. Ezért van szükség Runciman lordra, aki igazságérzetén és nemes elfogulatlanságán kívül magával hozza még a leghatalmasabb érvert, talán az egyetlen, amely még háttást gyakorolhat a németekre: a világot átfogó angol birodalom roppant erejét és megingathatatlan békekarátát.

Németország tilos területei

Berlin, augusztus 1. Hivatalos részről felhívják a figyelmet arra az 1919 óta fennálló rendeletre, amely szerint Németországban tartózkodó külföldieknek utlevéllel kell rendelkezniük. Különösen rámutatnak arra, hogy az 1923. évi német utlevélrendelet büntetőrendelkezései elsősorban azokra vonatkoznak akik a német birodalom más területeiről a birodalom nyugati tilos területeire utaznak. Ebbe a nyugati tilos vidékre tartozik többek között a Rajna balpartjának egész vidéke, azonkívül Elzeden, Poroszország, Hessen, Bajorország és Württemberg bizonyos vidékei.

A hivatalos lapban rövidesen rendelet jelenik meg arról, hogy külföldi hadseregek tényleges tagjai nem tartózkodhatnak a tilos területeken. A rendelet pontosan megjelöli majd, melyek ezek a területek. A rendelet a hivatalos lapban való közlésekor lép életbe. A külföldi hadseregek tényleges tagja, akik a rendelet közlése idején a megjelölt területeken tartózkodnak, kötelesek ezeket azonnal elhagyni, mert ellenkező esetben büntetésnek teszik ki magukat.

fogorvosával szemben. Önek NOS. ajánlja pacien-emet fertőtlenítő-ésáigai fogva-ítai ügy fogai-gesek és elten-

cikkünk (ása) g tarthat és le-felügyeletet, ha-g ellenőrzésé- már megindul-előkészítő munk-

SPOR. el a román-érinkezés. lapzártakor v- ul Federal s- atot hoztak: A B- megszakítják- portkörökkel, r- Universitatea ó- ricolor egyik fát- rkozás eredm- et ilyenformán- és így benmar-

románia 3:0. efonálja: Péntek- szépszámú közös- mán teniszmérkőz- warowszki-Schmi- ehezen győzött a- 3, 6:2 arányban. Panasescu 3:6, 6- ri, Spytala-Schmi- Eszerint a lengyel- nek és ezzel a gy- minthogy a ma m- sen a román kett- zéppíthet az eredm-

és Lapkádó R. Baroz L. Pop 18-60. PRIMAT

A gherlai zsidók

Vásár az örmény városban. Intézmény, amire nem fizetnek rá. Egy csodálatos karrier

Gherla, augusztus 1. Gherlát nem kell külön bemutatni, tudják az országban, hogy a legnagyobb örmény település, talán a legrégebbi is; kereskedő és dísznőházi nép lakja. Ebben a tekintetben a gherlai örmények verseny nélkül állanak, minthogy a város zsidósága, az intellektueltet is beleértve, konzervatív. Szombaton egyetlen zsidó bolt nem nyit, a zsidó üzemek is zárva vannak e napon és az udvar felől nem árulnak. Ezt egy kultuszüggyekben otthonos ember mondotta, természetesen garancia nélkül.

Nagyvásár van. Ilyenkor a főtér és mellék utcák zsivajos életében a fejedelmek kora elevenedik meg. Krónikák leírásai és fametszetek ábrázolásai játszódnak le a modern ember előtt. Motoros vonat, autók, villany, az utolsó évtizedek vívmányai, bagatell-üggyek itt, ahol százával vonultak fel a falusi szekerek, rengeteg néppel, amely a gabonát már bizonyára behordta, talán előleget is vett fel rá. Sátorokat vertek a templomok és szép barokk-házak árnyékában, lacikonyhák zsirszaga, komédiások és kikiáltók harsány lármája — ez a transylván kisváros atmoszférája.

A zsidó kereskedőkhöz pénteken, a vásár második napján, amikor az üzlet már lanyhul (különösen szilárd az első napon sem volt) a megye smorzerjei látogatnak el. Szép számban, ebben nincs hiba. Ők is sirnak a rossz vásár miatt. Anyian vannak ezek a „vevők”, hogy már csak barikát kapnak a jómoduaktól is, akik ilyen tekintetben villámgyorsan alkalmazkodnak az új helyzethez. „Zsidó ember azonban tanácsot ad önmagának”, — így szól a közmondás és néhányan úgy segítenek magukon, hogy átváltoznak „eladói művészekké”. Rögöztött eladást csinálnak zsidó boltokban, vicces kuplakkal, egy-egy jiddis népdallal, amit érdemes lenne feljegyezni, mint a somesementi zsidó népköltészet sajátos termékeit.

Közel száz éves a zsidó hitközség Gherlán és közel kétszázötven család él itt, kultuszadót azonban csak százötven fizet. Legrégibb családok: az Abrahám, Schönfeld, Schönthal és Oser. Klein család. A kicsiny hitközség, amelynek élén Deutel Jakab áll, a takarékoság politikáját folytatja. Diplomás tanító működik hétszázötven elemi iskolájában, de van talmud-tóra is három melameddel, hatvan növendékkel. A főrabbi, Elías Jakab ur nyolc év óta szemléli vezére a községnek, amely tisztiséget elhunyt apjától, rabbénu Szmotó örökölte, aki évtizedeken át volt Gherla zsidóinak lelkipásztora. Nem találtam otthon, valamelyik közeli községbe utazott, „er soll Jidn möszaln sein”, hogy zsidókat megjavítson, ahogy ezt erőfeté mondják; prédikál, biztat és vigasztal, megnézi a mezőket, a fölöt, nem rágtat-e ki a szőlővel javít rajtuk. A hívek bizonyára jó néven vennék, ha a rabbi ur magával hozna valakit, aki ezenfelül a „párnószjúkon” javítana.

A „hivatalos” rabbin kívül Gherlán „rebbet” is működik, reb Mose Taub, akinek külön bész hamidrása van, hívekkel, gherlai méreteknél megfelelő szerény udvartartással. A rebbe természetesen kivált vesz és bőkezűen áldást osztogat. Talán ez az oka, hogy neki olyan kevés marad. Nagyon ösztövé sorban él, minden luxusa a mikve, amelyet reggelente felkeres.

A hitközség mikvéje egyébként nevezetessége a városnak. Gözfürdő, amelyet nemzsidók is szívesen látogatnak, mert tiszta és komfortos. Olyan zsidó intézmény, amire nem fizetnek rá. Ez a legnevezetesebb benne. Évente 30-40 ezer lejt hajt.

A cionista élet a zsidó Nemzeti Szövetség helycsoportjába tömörül. 1920-ban kezdődött a szervezkedés, amelynek lelkes irányítómunkása Braun Sándor volt, aki azóta innen elkerült és nem is akadt, aki a munkát olyan intenzíven folytatta volna. 1923-ban alakult meg az Aviva-Barisszia dr. Vajda Jenő orvos (most Bucurestiben van), dr. Ohlbaum Sándor gherlai ügyvéd, Herschkovits Benjamin (Palesztinában van) és a közben elhunyt Deutel Benjamin vezetésével. Az Aviva élén Gottlieb Ilona állott, aki azóta Bucurestibe költözött. Most a munkát a Feuerstein nővérek végzik. Keren Kajemet-biztos: Salamon Sándor, Keren Hajjeszod biztos: Schwartz Sándor, titkár: Vajda Andor.

Szép és üdvös munkát végez a Wizo, Goldstein Adolfnéval az élen. A többi cionista közül, sőt a Nögyelet is egyült dolgozik vele, aminek alapján valahogy megállapítható, hogy a cionizmus bevonult a hitközségbe. Legáltalában is az asszonyok és leányok közé.

Érdekes, sőt regényes alakja a gherlai

zsidóknak, Telesi Samu, a kevesek egyike, aki az utóbbi években nagyszabású ingatlan vásárolt. Tipusa a szívós, kitartó munkás zsidónak, akinek azonfelli vállalkozásaiban is kivételes szerencséje volt. Valamikor a Juc határában elhúzódo nagy hirtokot kezelte, amely ma is jórészt a Telesy grófok tulajdona. Egy alkalommal összekülönbözött a gazdájával és minden teketória nélkül elhagyta helyét, bejött Gherlára, ahol pékműhelyt nyitott. Szorgalmával nemsokára oda fejlesztette üzletét, hogy nemcsak kenyeret és süteményt árult, hanem lisztet is és pedig nagyban, ami lehetővé tett számára olyan tökélyűtést, amivel földet vásárolhatott. A buzatermést az időközben nagyarányra fejlesztett pékségben és lisztüzletében értékesítette, míg a melléktermékeket állattenyésztésre használta. Előbb a környékbeli málmokkal dolgozott, majd a banatiakkal. Előbb határidőre, majd kézpénzzel vásárolt. Végül már előlegeket adhatott későbbi szállítására, zsinivel a délvidek legnagyobb malmaival „kontrollálta”. Egészen amerikai méretű üzletet bonyolított le és kitűnő érzék-

kel, jóval a dekonjunktura előtt likvidálta pékségét és lisztüzletét, eladta ingatlanainak jórészt és csupán hízaladát tartotta meg az export számára. Egy időben 6 volt az ország marha- és disznó-kivitelének legelső exponense. Mihály fia állandóan Bécsben lakott, hogy könnyen és főleg megbízhatóan bonyolíthassék le Romániából Ausztria felé az állatexport.

Az Anschluss óta azonban ez a kiviteli üzlet befagyott, a fiatalabb Telesi sok izgalom és nagy veszedelmek után hazatért menekülve. Az öreg ur pár héttel ezelőtt kilencmillióért, vagy talán többért megvette az Oradea melletti Okanyi Schwartz-féle mintagazdaságot, hogy legyen mit aprítani a tejbe.

Érdekes, hogy Telesi Samu öccse, Izsák, más földrészen, más körülmények között a meggazdagodásnak majdnem hasonló karrierjét futotta be. Ő Newyorkban kezdte, ahol élete javakorában a konjunktura szárnyain magásra lendült és jól ügyelt, nehogy lebukjon. Előbb kicsi uccai ambuláns-üzlete volt, aztán kisüzeme, majd gyára, majd primhegedűs lett egy ipari tröszt élén. Ma ugyanannyja van, — mondják, — mint Samu bátyjának, csak hogy — dollárban.

Ami az álmokönyv szerint a legrosszabb esetekben is kizárólag jót jelent. (sz.)

A gyarmatügyi miniszter szerint külföldi államok szitják a palesztinai zavargásokat

Az osztrák és német emigráció kérdésével foglalkozott záróülésén az angol alsóház

London, augusztus 1. Az alsóház ülésén az elnapolási indítvány során Alexander képviselő hosszasan fejtegette, hogy Anglia külkereskedelmének passzívítása aggasztó módon növekedik. A kormány kereskedelmi politikáját hibáztatja ezért és nagyarányú közmunkákat, valamint a nemzetközi kereskedelem fejlesztését sürgette, javasolva, hogy Anglia azokkal az országokkal, amelyek hajlandók kereskedelmüket felszabadítani Európában, alacsony vámtarifa-területet építsen ki, ami serkentőleg hatna az ország többi részének külkereskedelmére.

Sanley kereskedelmiügyi miniszter válaszában kijelentette, hogy Anglia nem mondhat le a legtöbb kedvezményezettiségi záradékról, egyébként elhárítja a képviselő vádjait, rámutatva arra, hogy Anglia élt a legkevésbé a kereskedelem szabadságát korlátozó eszközökkel, mint a valutakorlátozással, cserekereskedelmi egyezményekkel, behozatala rohamosan növekedett, legvilágosabb cáfolata Alexander képviselő vádjának, mintha Anglia akadályozná a nemzetközi kereskedelem szabadságát.

Harris képviselő a németországi és ausztriai menekültek letelepítésének kérdését hozta fel.

Lord Winterton a kormány nevében felveve, hangoztatta, hogy a londoni menekültügyi értekezlet kizárólag a németországi és az ausztriai kivándorlók kérdésével fog foglalkozni. Alapelvei a következők lesznek:

1. A jelen viszonyok között a beszivárgás célszerűbb a tömeges bevándorlásnál.
2. A befogadó országok csak felvevőképességük arányában engedhetik be a német és az osztrák menekülteket.
3. Anglia álláspontja a középútas politika, azaz minden egyes bevándorlási kérelmet az ügy érdemi vonatkozása alapján, de jóindulattal bírál el.
4. A menekültügyi intézésére felállítandó szervezet a legszorgalmasabban együttműködik a népszövetség menekültügyi szervezetével.
5. Feltétlenül szükséges Németország közreműködése, hogy a kivándorlók bizonyos anyai eszközöket vihessenek magukkal új hazájukba.

A londoni értekezleten résztvesz Myron Taylor, az Egyesült Államok eviani megbízottja és Berenger szenátor is, akik vezető állásokat foglalnak el az új szervezeten.

A gyarmatügyi miniszter szerint a palesztinai zavargásokat külföldi szitják

Az alsóház pénteki ülésén hosszabb vita folyt le a palesztinai helyzet ügyében is. Malcolm MacDonald gyarmatügyi miniszter a különböző kérdésekre válaszul ismertette a jelenlegi palesztinai helyzetet. Hangoztatta, hogy az utóbbi napokban újabb zavargások törtek ki, amelyeknek méreteit egyelőre még nem lehet áttekinteni.

A miniszter annak a véleményének adott kifejezést, hogy a legújabb zavargásokat külföldi szitják. E zavargások rendezői Palesztinán kívüli országokban keresendők.

Általában tudott dolog, — mondotta a miniszter —, hogy fegyveres arab bandák jöttek át hetekkel ezelőtt Palesztina határain.

A gyarmatügyi miniszter a palesztinai helyzet további kifejlődéséről szólva, kijelentette, hogy egyelőre még nem tudja megmondani, hogy a kormány november elsején, amikor újra összeül az alsóház, abban a helyzetben lesz-e, hogy jövőbeni palesztinai politikáját körvonalazhassa. Mindenesetre kívánatos lenne, ha ennek a politikának alapvonalait meglöbb leszőgezhették, ez azonban mindaddig nem lehetséges, amíg a jelenleg Palesztinában tartózkodó Palesztina-bizottság munkálatait be nem fejezi. A bizottság — mint ismeretes — a Palesztina felosztását célzó terv végrehajtásának lehetőségét tanulmányozza.

Mander munkáspárti képviselő azt kérte, hogy az angol mandátusú hatóság fontolóra vették-e zsidó önkéntes csapatok létesítését, hogy Palesztinában zsidó részeit megvédelmezhesék. Ezeket a létesítendő zsidó önkéntes csapatokat később be lehetne vonni — a képviselő szerint — a dekonjunktura előtt likvidálta pékségét és lisztüzletét, eladta ingatlanainak jórészt és csupán hízaladát tartotta meg az export számára. Egy időben 6 volt az ország marha- és disznó-kivitelének legelső exponense. Mihály fia állandóan Bécsben lakott, hogy könnyen és főleg megbízhatóan bonyolíthassék le Romániából Ausztria felé az állatexport.

szelő szerint má szerve MacDon szában tes csá ségesn A ős. Kö. szolgá tok'én. 6040 zsidó segédrendőr talék, amelynek fegyverze készenlében van, úgyhogy ezt a rendőrtartalékot bármely perében föl lehet fegyverezni.

Milyen esetekben hívják össze nyáron a Házat? Végül márd az alsóház, mind a Lordok Háza november 1-ig elnapolta üléseit és felhatalmazta a speakert, illetve a lordkancellárt, hogy közérdekűl a szünet idején is összehívják a Házat, ha a kormány őket erre felkéri.

Ezre az intézkedésre beavatottak szerint a következő okokból kerülhet sor: 1. Angol hajók elleni nagyobbarányú bombatámadás megismétlése spanyol vizeken. 2. Az angol-olasz egyezmény szentesítése. 3. A csehszlovákiai helyzet fejleményei.

Az alsóház november elsejére kitűzött legközelebbi ülésének napirendjét már eddig is tuljegyezték a külpolitikai kérdések özmével. November 2-án terjeszti a Ház elé a jelentését a Sandys mentelmi ügyében eljáró pártközi bizottság. Az eddigi tervek szerint a Ház november 4-én rendezti be folyó ülészakát és a következő héten VI. György király a hagyományos ünnepségek keretében trónbeszédet nyitja meg az új ülészakot.

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, augusztus 2.

Bucuresti. Torna, hírek, reggeli hangverseny. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13:10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13:40: Gramofonlemez. 14:15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14:30: Gramofonlemez. 15: Hírek. 16:45: Előadás. 19: Közlemények rádióamatőrök számára. 19:10: Nagy zeneszerzők: Cesar Frank, előadás lemezekkel. 20:20: Stroescu Konstantin énekel. 20:45: Szimfónikus hangverseny lemezekről. 21:30: Felolvasás. 21:45: A hangverseny folytatása. 22:30: Hírek, sport. 22:45: Hangverseny közvetítés egy étteremből. 23:45: Hírek angol nyelven. Majd: Közlemények.

Jeruzsálem. Délután 5:30: Pontos idő, hírek. Az angol nevelés alapelvei. 8: Chaim Schirman előadása a héber dráma. 8:20: Koncert. 8:50: Előadás. 9: Pontos idő, időjárás, hírek. 9:30: Az angol program keretében kamarazene.

Budapest. 7:45: Torna, utána gramofon. 11: Hírek. 13:05: Balalaika-zene. 13:50: Hírek. 14:20: Pontos időjelzés. 14:30: Hanglemez. 15:35: Hírek. 19:30: A rádió szalonzenekara. 21: Magyar nóták. 22:10: Szabados Piroksa és Nagy Adorján előadása. 22:50: Hírek. 23:15: Táncalemez. 24:10: Cigányzene.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból: Prága II. 21: Rádiózena. Droitwich. 21:30: Nagyzenekari hangverseny.

Szerda, augusztus 3.

Bucuresti. 7:30: Torna, hírek, reggeli hangverseny. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport. 13:10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13:40: Gramofonlemez. 14:15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14:30: Gramofonlemez. 15: Hírek. 16:45: Előadás. 19: Új könyvekről. 19:15: A Motzold zenekar. 20:20: Hanglemez. 20:55: Felolvasás. 21:10: Volanescu Felicia énekel. 21:35: Teodorescu Sándor hegedűhangversenye. 22:10: Román népdalok. 22:30: Hírek, sport. 22:45: Hangverseny közvetítés egy étteremből. 23:45: Hírek külföldre francia és német nyelven. Majd: Közlemények.

Jeruzsálem. Délután 5:30: Pontos idő, hírek. A héber nevelés alapelvei. Előadás az állatvilágból. 8: Muzzeumi előadás (közvetítés a tel-avivi városi muzeumból). 8:30: Héber templomi dalok. Zsoltárok és Juda Halévi költeményei. 9: Pontos idő, időjárás, hírek. 9:30: Az angol műsorban koncert.

Budapest. 7:45: Torna, utána gramofon. 11: Hírek. 13:05: Zongorasíkok. 13:40: Hírek. 14: A rádió szalonzenekara. 14:20: Pontos időjelzés. 15:35: Hírek. 17:45: Pontos időjelzés. 18:30: Jazz. 20: „Hajtovadászat”.

Schwartz Menyhért
orthodox zsidó leányintézet

Fiu és Leánygyermek nyaralótelepe Bratcan
(a hegyek között) felvessz gyermekeket augusztus hónap 100 lejes pezsió árak mellett. Hízőkura! Tökéletes feltűgyel et! Érdeklődni ORADEBAN, str. Ep. Clorgariu No. 8. Telefon 12-11, vagy Bratcan (jud. Bihor).

KEDD, 1938

T SZOM S

A harcok köz Észak-G

Szombat este. az egész fiat tengerpartot, és bevonul a Este nyolc óra megy valahó nép a tengerpar ott hangulatot obbanás zaja z Bomba! — han helyről látjuk a t. A következő ott vagyunk. A ja is itt van má tömeg a tenger elött.

— Mi történ emberekől.

— A hőmpöl ott egy autó.

gyázz! A kocsi meggyújtott ve anatanban valam Bomba! Hangó áng. Huszonné a bomba szere volt, csak kisel tett, a legsuly sem komolyak. A hangulat öködbe szorul is ?

Rendőrfjara Angol katonaa évig a legforo aviyiak nem m pölygő tömeg szok zsutolásig

— Ani rait ki — egészen ja, hogyan tö mas vita. Min kon, a kávél Habima pénze a hosszú libas mozijegyjüket, feketéjüket — ményit.

Lerándulu remo kávéház A hatalmas tömege nyil zendit. És az zonyosan ne ristákról be Híhetetlennek bombarobban véház bejára véházban tár a szombat e

Hétfő Ha A városban rend urakok is visszaszó Hajnali hat tak a kiköt csoportra. E lyosan mege az óvárosba tak bombát ladtak a há rajló arab le. Negyver Még többet Ez a jul nete. Nem nása okozt hogy „isz bombát haj tást végzet adások mé tek, hogy tet” zsidó De az es volt arra,

Tel-Aviv viharos szombat estje és Haifa szomorú hétfője

A harcok közepette két új zsidó kolónia született Palesztina földjén. Észak-Galilea rendfenntartása a zsidó karhatalom kezében

Tel-Aviv, július végén Szombat este. Milyenkor, „moce sabbat“ az egész fiatalosság előzőli az uccákat, a tengerpartot, kiül a kávéházi terraszokra és bevontul a tánclokálokba.

Este nyolc óra. Zajos forgalom, mindenki megy valahová. Vidáman hömpölyög a tengerpart felé, zavarágokat, nyomatott hangulatot feledeve — amikor hangos robbanás zaja zúg végig az Allembyn. „Bomba!“ — hangzik itt is, ott is. Mi erélyről látjuk a rohanást le a tengerpart felé. A következő pillanatban már mi is ott vagyunk. A Vörös Dávid csillag kocsija is itt van már, jönnek a tüzoltók. Óriási tömeg a tengerparton, a Sanremo szálloda előtt.

— Mi történt? — kérjük az izgatott emberekől.

— A hömpölygő tömegem keresztül hajtott egy autót. Valaki felsikoltott: Vigyázz! A kocsi barna férfi hajlott ki, meggyújtott valamit és a következő pillanatban valami a tömeg közé repült. „Bomba!“ Hangos robbanás, pillanatig tartó láng. Huszonnégy ember megsebesült, de a bomba szerencsére gyenge arab bomba volt, csak kisebb sebeket, karcolásokat ejtett, a legsúlyosabb sebesültek sérülései sem komolyak.

A hangulat azonban komor. A kezek ökölbe szorulnak: Hát már Tel-Avivban is?

Rendőrjáratok cirkálnak a városban. Angol katonautók jelennek meg, katonaság a legforgalmasabb uccákon. De a tel-aviviek nem mennek haza, az uccán hömpölygő tömeg egyre nő. Kávéházi terraszok zsúfolásig megteltek.

— Ani raiti, én láttam — meséli valaki — egészen közel voltam... És elmondja, hogyan történt és megindul az izgalmas vita. Mindenki erről beszél az uccákon, a kávéházakban, a mozik előtt, a Habima pénztáránál, ahol türelmesen áll a hosszú libasor. Megváltják a színház- és mozijegyüket, megrendelik a kávéházban feketejüket — és hevesen vitatják az eseményt.

Lerándulunk a tett színhelyére, a Sanremo kávéházhoz. Még korán van, féltíz. A hatalmas terraszon felzúdult emberek tömege nyüzsi. A zenekar táncezenére zendít. És az ifjuság táncol. De most bizonyosan nem szerelemről, hanem terroristákról beszél tánc közben. De táncol. Hihetetlenek hangzik. De így van. A bombarobbanás után, mely a Sanremo kávéház bejáratánál történt, a Sanremo kávéházban táncolt a palesztinai ifjuság ezen a szombat estén is.

Hétfő Haifa napja volt. Borzalmas nap. A városban napok óta teljes nyugalom és rend uralkodott. A kereskedelmi forgalom is visszaszökkent a rendes kerékvágásba. Hajnali hat órakor azonban bombát dobta a kikötő felé vezető uccán egy zsidó csoportra. Három zsidó meghalt, egy súlyosan megsebesült. Egy félórával később az óvárosban, a Tengerészek Házána dobta bombát. A tengerészek nyomban kiszáradtak a házból és az arab „sukk“-ban morajló arab tömegre több sortűzet adtak le. Negyvenöt arab a helyszínen meghalt. Még többen megsebesültek.

Ez a július 25-i haifai esemény története. Nem igaz tehát, hogy bomba robbanása okozta a tömeghalált. Nem igaz, hogy „ismeretlen tettes“ nagy kaliberű bombát hajított el, mely rettenetes pusztítást végzett. Az ilyen szövegi távirati híradások még arra is következtetni engedtek, hogy a „borzalmas bombamerénylet“ zsidók követték el.

De az esemény így is ürügy és alkalom volt arra, hogy ezen a napon forrongás

járja át az egész országot. Haifában veséi tumultusok. Jaffában általános arab sztrájk, támadási kísérlet Tel-Aviv ellen, a zsidó városban pánik, a fiatalságot mozgósítják, a hatóságok elzárják az uccákat, Tibériásban, Szafedben és az összes arab városokban is sztrájk. Sebesülések, letartóztatások híre érkezik mindenfelől. Haifa

fában hadiállapot. Senkisémet léphet az uccára, mert különben főbelövik.

Az utóbbi hetek egyik legizgalmasabb napja volt ez a hétfői nap. A Haarec és a Palestine Post szigorú vizsgálatot követelt a kormánytól a haifai események kapcsán. De ugyanebben a számban a Haarec azt is jelenti, hogy a rémtettek és rémületek közepette két új zsidó kolónia született meg Palesztina földjén: Bamaale és Tel-Jichak. A jisuv batorságának és erejének szimbólumai ezek.

E még egy hír, mely örömet kelt. Észak-Galileából kivonták az arab rendőrséget és két zsidó zászlóalj és az angol rendőrség kezébe adta a kormány a rendfenntartást egész Észak-Galilea fölött. Azóta csend van ebben az országrészben. Azóta, hogy zsidó és angol karhatalom őrökdi a rend fölött, nem történtek terrorcselekmények.

Baraklay István.

A kormány őszig álláshoz juttatja az intellektuális munkanélkülieket

Kétszázket munkanélküli intellektuelt neveztek ki a rendőrséghez

Bucuresti, augusztus 1. A kormány energikus akcióra határozta el magát, amelynek célja: elhelyezni mindazokat, akik pillanatnyilag munkanélküli állanak az országban. Románia ipara nem túlságosan fejlett és kizárólag a belföldi szükségletek kielégítésére dolgozik, úgy, hogy ipari proletariátusról nálunk nem igen lehet szó. A mezőgazdasági munkások pedig földhöz juttatásuk és az érdeklükben tett egyéb intézkedések folytán nem szerepelnek a munkanélküli statisztikában.

Egyetlen társadalmi kategória van az országban, amely munkanélküliségben szenved és pedig az intellektuelek. Egy hibás mentalitás és a becületlen irányítók hiánya folytán az országban ma jelentős számú intellektuális munkanélküli van. Az első lépést ezeknek felhasználására Ar-

mand Calinescu belügyminiszter tette, aki kétszázket intellektuális munkanélkülit nevezett ki rendőrtisztnek.

Ez az akció azonban még csak kezdeten van. Öfélése az uralkodó, személyesen érdeklődik a kérdés megoldása iránt és azt az óhaját fejezte ki, hogy őszig egyetlen ember se legyen többé munkanélküli. A kormány megértve a királyi óhaját, rendszeres terv alapján fog gondoskodni az intellektuális munkanélküliek gyors tempóban való elhelyezéséről. Őszig nem lesz olyan foglalkozási ág, amely munkanélküliségben szenvedne és nem lesz ember munkanélküli. Az intellektuális munkanélkülieket részint az állam közigazgatási apparátusában, részint az autonóm intézeteknél és az állam ellenőrzése alatt álló intézményeknél fogják felhasználni.

Egy angol lap szenzációs leleplezései

Mussolini rövidesen kénytelen lesz módosítani külpolitikáját

A Duce kérdésére tizenkét vezérlő tábornok közül kilenc elutasította a német katonai szövetség alapján meginduló támadó háberut

London, augusztus 1. A Londonban megjelent Sunday Referee című nagy angol lap szenzációs leleplezéssel szolgál olvasóinak. Egyik cikkében Olaszország belső helyzetével foglalkozik és megerősíti a világsajtót bejáró ama értesítéseket, hogy híres olasz műkincsek vándorolnak külföldre, mert az ország pénzügyi igazgatásának sürgősen valutára van szüksége. A nagy olasz muzeumok — írja a lap — hivatalos felhívást kaptak a kormánytól, hogy tartsanak reviziót és válogassák ki a régi nagy mesterek örökét alkotó képeket, amelyek eladásra kerülhetnek. Amerikából erre a hírre máris több neves műkereskedő indult utnak, egyesek viszont európai megbízottakat küldtek Rómába. Az elmúlt napokban perfektuálták a Nerarco nevű híres olasz versenyló eladását. A lovat angol érdeklőségek vásárolták meg kerek hatvanezer fontért. Az olasz

Nemzeti Bank lírában fizette ki a ló tulajdonosának a vételárát.

Az idei olasz termék hivatalos cáfolatok ellenére rendkívül rossz — írja az angol lap. — Az országban egyedül árusítható kenyér meghatározott lisztkeverékben keverhető csak eladásra. Starace, a fasisztapárt főtitkára a fekete kenyeret a következő propagandával vezette be: „Ez a kenyér a fasiszmus demokratikus szimbóluma. Ezután a gazdag sem ehetik más kenyeret, mint a szegény.“ Az olasz lapok pedig hosszú cikkekben igazolják, hogy a barna kenyér egészségesebb, mint a fehér. Ezt a tényt számtalan, állatokkal végzett kísérlet bizonyítja — írják. Közben javában folyik a rekvirálás. Állami tisztviselők szállnak ki a falvakba és a földműveseknél található lisztet és búzát a megállapított keverékkel cserélik be. Szó van a kenyérjegyek rendszeres bevezetéséről.

Az oradeai SZILÁGYI-féle orth. kóser zsidó fiuinternátus

fejeves az 1938-39. tanévre bentlakó és bejáró növendékeket. Az internátusban a tanulók oktatása tanárok gondos vezetése mellett teljes testi és lelki fejlődése biztosítva van.

Az intézet igazgatói Dr. SZILAS, zsidó liciumi igazgató és RADO PÁL kereskedelmi liciumi tanár

Érdeklődők Oradea, Str. Delavrancea 17-hez forduljanak.

Rheuma: Pöstyén fürdő

Kellemes oda- és visszautazás közvetlen gyorsvonatokon vagy repülőgépeken 5 órában belül biztosítva, teljes visszarepülés 70 százalékos engedmény. Gyönyörű felkérés a Kárpátok tóvén. Teljesen nyugodt fürdőélet. A fürdővendégek száma június 25-ig 11.327 volt. Júliusban: golf-, tenisz- és bridge-versenyek, pásztrángalászat. Utazási és tartózkodási feltételek: Bureau Pistyan „Drogrem“ S. A., Timisoara I. Piata Tepeș Vodă 1, vagy: Bureau Pistyan El. Gábor, Cluj, strada Fântânei 7.

Mussolini állandóan sürgős kölcsönök után kutat külföldön. Angliával szemben tanúsított némi engedékenységeket egyetlen célja, hogy azonnali kölcsönre legyen szert Londonban. Az olasz kormány állítólag hajlandó lenne arra is, hogy egyes nyersanyagot hitelre vásárolhasson, mint például szénét és ércet, de Chamberlain csak abban az esetben ígér hathatós pénzügyi támogatást, ha Olaszország lényegesen hozzájárul a nemzetközi problémák rendezéséhez.

Mussolini egyébként készenlétben tartja az olasz népet minden eshetőségre — folytatja a Sunday Referee. — A olasz városok polgármesterei egytől-egyig épp az utóbbi napok folyamán leiratot kaptak a belügyminisztériumtól a polgári lakosság katonai összeírására. Határozottan állítjuk — írja a lap — hogy az elmúlt héten Mussolini kérdést intézett tizenkét vezérlő tábornokához: helyeselnék-e Olaszország háborúba lépését a német katonai szövetség mellett. A tizenkét tábornok közül három felelt igennel, míg kilencen teljes elutasító magatartást tanúsítottak. A kilenc tábornok egy vékeményen volt abban is, hogy az olasz és német hadseregek együttműködése esetén Északolaszország haditerületté alakulna át és Németország katonai és stratégiai ügyeinek hangoztatása mellett úgy helyezkedne el ott, mint aki nem kíván többé kivonulni.

Ilyen körülmények közepette Mussolini legrövidebb idő alatt kénytelen lesz külpolitikájában jelentős módosítást eszközölni — állapítja meg a Sunday Referee. — Mert ahogy sem látszik másképpen kiút a pénzügyi és gazdasági zavarból, amibe Olaszország jutott. Az árak szakadatlanul emelkednek, az olasz Nemzeti Bank tartaléka lefeljebb négy milliárd lírát tesz ki, míg az aranyalap hivatalos közzététel szerint 500 millió. A kereskedelmi minisztérium hetenként drákói rendszabályokat hoz a külföldi behozatal korlátozására.

Amikor egy egész város megnéz egy filmet. Sheffield angliai 85.000 lakosú város lakói közül 52 ezer személy nézte meg Pearl S. Buck világhírű regényének filmváltozatát az „Édes anyaföldet“, ami azt jelenti leszámítva a csepesemőket és kisgyermekeket, hogy a város minden lakója végignézte a filmet. Clujon a mai naptól kezdve vetíti a Thalia mozgó ezt a filmet, amelyben a főszerepeket Paul Muni és Luise Rainer játsszák.

Két halottja van a borzalmas constantinai viharoknak. Constantinban jelentik, hogy Eforian tegnap a vihar rendkívüli méreteket öltött. A halászbárkákat és sportcsónakokat a hatalmas hullámverés elpusztította. Balta Gheorghe 19 éves brasovi iarasiskolai tanuló a hullámok besodorták a tengerbe. Ugyan csak vízbefutott Simionescu Stelian 35 éves agiceai állomásfőnök, akinek nem lehetett segítséget nyújtani a vihar miatt. Négy bucuresti kirándulót csodával határos módon mentettek ki a tengerből.

A Caransebes-Teiuș-i Gyermekeknyalalóban

felvétetnek 4-14 éves gyermekek augusztusra, mérsékelt napi árak mellett. Információ: Timisoara: telefon 26-72, vagy: Colonie de Copii Caransebes-Teiuș.

A királyi diákcsoportok munkája a falvakon

Hogyan dolgoznak a diákcsoportok a falvak életvitójának emelésén

Bucuresti, augusztus 1. A konstruktív falu-munka hagyományává vált, hogy minden nyáron a Principele Carol kulturális alapítvány égisze alatt diákcsoportok indulnak a parasztság körébe. Az elért eredmények a bemutatott monográfiák, az összeállított statisztikák bizonyítják, hogy a királyi diákcsoportok fontos társadalmi küldetést töltenek be, midőn a falvak fel-emelésén dolgoznak. A falvakról származó diákok, technikusok és orvosok visszatérnek a faluba, hogy megismerjék annak szükségleteit és orvosolják bajait.

Minden diákcsoportot elkísér egy építész vagy szépművészeti hallgató, akinek első dolga a falu megszépítése. Teret alkotnak, rendszerint a templom előtt, kiegyenesítik az utcákat, árkokat vonnak, kikövezik a dalut kettévágó utat, hogy új képet öltösson a falu, majd a kerítéseket lemezzelik, fákat ültetnek az út szélén és megjavítják a hidakat. Az eredmény azonnal meglátszik a falvakban, ahol valamely diákcsoport dolgozott. Tatarozzák az iskolákat

és templomokat, kultúrthozonokat alapítanak és szövetkezetet szerveznek. A csapatban jelentős szerepet játszanak a gazda mérnökök és állatorvosok. A mérnökök a mezőgazdálkodás rendszeresítésével kapcsolatosan tartanak megbeszéléseket a gazdákkal és az állattenyésztést fejlesztik. Ahol a diákcsoport megfordul, az állatok kövérebbek és hájlozásuk csökken. A csapat munkája azonban visszahat a falu egész életére. Háztartási tanárnők megtanítják az asszonyokat arra, hogyan készítsenek tápláló ételeket, a lányokat pedig szövésre és hímzésre tanítják. Az orvosok megvizsgálják a parasztokat, orvosságokat osztanak ki, szembeszállva a falvakon pusztító betegségekkel. Vasárnap pedig román nemzeti öltözetben megjelennek a templomban, majd ünnepeiket rendeznek. Községek, ahol királyi diákcsoportok megfordulnak, boldogabbak, mert munkájuk hozadéka nagyobb és emberek és állatok egészségi állapota lényegesen feljavult.

KÖZGAZDASÁG

Nyersbőrök és eszterganyagok tárolására és lombard-kölcsönök nyújtására közraktárak felállítását javasolja a hazai bőripar

Dr. Ernest Enc, a bucaresti Grigore Alexandru bőrgyár vezérigazgatója és a hazai gyáripar egyik markáns személyisége, nemrégiben édeskes javaslatot vetett fel a szak-sajtó hasábjain. Nyilvánvaló, hogy Ernest Enc dr. megállapításait és követeléseit a nagyipari érdekeltségek sugalmazták.

A bucaresti nagyiparos érdekes cikke egyéb ként a következőképpen hangzik:

Már többször rámutattam azokra a nehézségekre, amelyekkel a román iparnak meg kell küzdenie azért, mert gazdasági életünkben hiányoznak azok a szervek, melyek iparunk nyersanyag-beszerezését gyorsabbá, könnyebbé és olcsóbbá tehetnék.

A tőkés országokkal szemben ezen a téren mi nagyon vissza vagyunk maradva. A nyugati országokban már rég felismerték a nyersanyag beszerzésének fontosságát. A világszerte, vagy szabad aukciókon meghatározott időben való leszállításra fe-

dezheti magát a gyáros a szükséges nyersanyagokkal. Ha valami rendkívüli kedvező árák adódnak a piacon, a nagyvállalatok könnyen leköthetnek bármilyen nagy tételre, mert ilyen célra ott vannak a közraktárak, amelyek lombard-kölcsön nyújtának árura kedvező feltételek mellett. A tőke megszerzése nem okoz gondot és a gyáros nincs arra kényszerítve, hogy vállalatából emelje azt ki és immobilizálja magát.

A román ipar, ha hosszabb időre akarja magát nyersanyagokkal ellátni és nagyobb tételű bevásárlást akar eszközölni, képtelen normális feltételek mellett e célra tőkét kapni, de megfelelő raktárak sincsenek, ahol ezeket az anyagokat tárolnák.

Ismerek eseteket, amikor egy bucaresti nagy pénzintézet 9 és félszázalékos maximális kamat felszámítása mellett, jutalék és egyéb járulékokkal 38 százalékra kerekítette fel ezen kamatot. Vljagos, hogy ilyen feltéte-

lek mellett, a gyáros nem fedezheti magát hosszú időre a legfontosabb nyersanyaggal.

Az a nézetem, hogy a Societatea Nationala de Credit lenne hivatva egy ilyen osztály létesítésével, ezeken az abuzusokon segíteni. Létesítsenek közraktárakat a lakótelepekben és nagyobb ipari központokban, a gyáripar oda összpontosítsa nyersanyag vásárlásait, ahonnan rendszeres átvételekkel bonyolítja le köteseit. A gyáriparos az árufedezet mellett váltókat is ad, ezek a váltók, tekintettel, hogy az árufedezet folytán primárnak tekinthető, előnyös kamattal mellett lesznek leszállítva.

Az árfolyamok természetesen a gyáros veszélyére megy, amely mindenkor fedezetet nyer az adós bonitása által.

A közraktárak fontossága akkor emelkedik közérdeklővé, amikor mindenkor fedezetet nyer az adós bonitás által.

A közraktárak fontossága akkor emelkedik közérdeklővé, amikor az ott tárolt nyersanyagok mennyiségét nemcsak a gyá-

rak bizonyos meghatározott időre tartó szűk ségletére korlátozzuk, hanem egyben a hasznos szűkségletének nyersanyag-stokiját biztosítjuk.

Tudnunk kell, hogy a határok hirtelen elzárása, az egyes iparvállalatokat munkát szüntetésre kényszeríti, ha az országban nem csekent megfelelő tartalékok. Belföldi nyersbőrtermelésünk korlátozott volt, ami miatt, ilyen veszély fenyegeti bőriparunkat, mely a kosság és a hadsereg lábelleni szükségletek biztosítja egy háborús, mint békés időkben.

Komoly megoldáshoz vezetnének a közraktárak létesítése a cserzőanyagokkal való ellátás terén is, mely ezidő szerint készlet hiányt mutat.

Pédát vehetünk Franciaországtól, ahol a nyersanyagellátás kérdését nagyszerű szervezet útján oldották meg. Olyan rendszeres és segédcsereket létesítettek, melyek a francia ipar jövőjét biztosítják. Ennek a kérdésnek megoldása kell, hogy képezze készülő gazdasági programunk egyik pontját.

A kompenzációs árak új jegyzéke

Közöltük, hogy a kormány a régi kompenzációs rendszert az A) és B) listákkal egyetemben hatályon kívül helyezte és július 25-ével a kompenzációs külkereskedelem számára új szabályzatot készített.

A Hivatalos Lap július 28-iki számában közzétette a kormány az újonnan összeállított A) listát, amely a kompenzációs uton exportálható áruk felsorolását tartalmazza, valamint azon importárúk B) listáját, amelyek az A) listán szereplő áruk kivétele ellenében hozhatók be az országba.

A kompenzációs uton exportálható áruk új A) listáját az alábbiakban közöljük. Megemlíteni kívánjuk, hogy az áru megnevezése előtt álló szám a vámtarifa megfelelő tétel-számait jelenti, míg az áru megnevezésének végén lévő szám azzal a százalékkal egyenlő, amelyet az exportörnek a kapott devizából a Banca Nationala számára be kell szolgáltatnia.

10, 11, 13. Bárány, juh, berbécs, kivéve a fajtákat, karakul, 10.

29. Vaj 10.

30. Természetes állati ehető zsiradék (sertészsír, szalonna, háj, stb.) 10.

31, 32. Turófélék 10.

33. Friss hus 15.

36. Baconsertés 10.

37. Szótt, pácolt, vagy szárított husok 10.

38. Hus szalonnával, szóva, füstölve 10.

39. Szalámi 15.

40. Mindenféle huskonzerv légmentes csomagolásban 20.

41. Vadpástétom, szárnyas pástétom, máj-pástétom 10.

42. Huskonzerv 10.

44. Levágott szárnyas 25.

45. Tojás bármilyen formában 15.

67-69. Rák, fekete úkra 20.

72-73. Halkonzerv 10.

74. Méhméz 10.

75, 77-81. Nyers, vagy megmunkált szőrme 30.

Jegyzet: A karakulbőrök csak a karakul-juh tenyésztők szindikátusai szövetségének ellenőrzése alatt exportálhatók.

76. Juhbőrök szőrmevel, stb.

77. eMzei egér- és vakondbőrök szőrmevel.

104. Chrombőr-hulladékok 20.

122-130. Bőrlábbelik 10.

159-161. Román szőnyegek 15.

178. Disznó- és lószőr 30.

192, 193. Nemezkalap 20.

228. Allati bál 20.

231. Márhaszárny 10.

250-252. Pihé, toll 20.

272. Enyv 10.

288. Borsó 10.

295. Borsóliszt 10.

299. Szárított tészta 10.

304. Keményítő 10.

307-309. Lucerna, lóheremag és más takarmánymagvak (kivéve a borsókat) 30.

316. Kendermag 30.

321-322. Mustár- és más mag 30.

328. Szójaolaj 25.

334-336. Napraforgó-, len- és repceolaj 25.

344, 345. Szilárd növényi olajok 20.

346. Friss vetemény.

347. Hagyma és fokhagyma 10.

348. Burgonya 10.

350. Szárított vetemény 10.

352, 353. Veteménykonzerv 10.

362. Szárított repéseprő 10.

365-369. Gyógynövények és növényrészek 10.

387. Dohány és szivar 20.

389-393. Asztali szőlő és friss gyümölcs 10.

431. Maláta kivonat 10.

436-437. Szesz és likőr 10.

439. Cujka, sligovica és más megnem nevezett pálinkák 10.

440-441. Bor,

443. Sör 10.

445. Sörélesztő, szeszélesztő szárítva, hálókony, vagy préselt alakban 10.

447. Melassé 25.

449-460. Cukor és cukorkák 10.

535-538. Kötél és zsinór 10.

592-593. Háziszőttes 15.

Ex 595. Gyapjuszapok 15.

616. Gyapjukonfekció 15.

634. Szőőltványok

640. Donga és hordófenék 15.

642 a), 643 a). Tölgyhordó 15.

646. Falapok 20.

647-649. Falemezek 20.

645. Kerékküllök 10.

650. Parkett és friz 20.

651. Széklapok és székhátak 10.

655-659. Butorok 10.

660-687. Fából készült áruk 10.

688. Forgács bálákban.

710-713, 717. Kosarak.

Ex 714. Szepőcirok 10.

716. Cirokseprő 10.

728. Kender és jutafonók hulladéka 30.

730, 731. Mechanikus fa- és cellulóz-pép 20.

831. Gummilábbelik 20.

832. Gummisarkok, gummitalpak 20.

834, 835. Vulkanizált gummiárúk műszaki, ipari és gyógyászati célokra 10.

860. Ásványvizek 10.

861. Só 10.

863, 871. Szőőrtőld 10.

864. Kaolin 10.

867. Pyrit 25.

883, 884. Csillám (Mica) Jemezekben, vagy por alakban 15.

886-891. Márvány és márványárúk 10.

Ex 886-891. Alabástrom és alabástrom-árúk 20.

915. Gipsz és mész 10.

917. Zsírko 10.

920. Cement 10.

927. Kerámiai cikkek 10.

930. Cserép és fazekasárúk 10.

959-996. Üvegárúk, táblalvegek 15.

998. Természetes bitumen 10.

1000. Kátrány 30.

1003-1007. Szén és szénbricket (kivéve a kokszt) 10.

1014. Petroiloksz 30.

1024. Ozokerit 10.

1028. Mangánérc 25.

1049-1050. Vaslemez és horganyzott lemez 15.

1089. Öntöttvasárúk egészségügyi berendezésekhez, akár zománcozva is 15.

1093-1094, és 1096-1097. Kereskedelmi öntvények 15.

Ex 1105. Vasuti váltók és keresztcsinok 15.

1107. Kerékbandázs 15.

Ex. 1108 és ex. 1109. Párkerék 15.

1133-1134. Öntött és kovácsolt vasalkatrészek 15.

1141. Vaslemez-hordók 15.

1144. Zománczott edények 15.

1145. Petróleumfűzők festve, vagy zománcozva 15.

1148. Viharlámpák 15.

1286-1288. Gyermekekocsi, biciklik, triciklik stb. 15.

1289. Nehéz járművek autótovontással 10.

1312. Gőzmozdonyok 10.

Ex. 1354. Onhamu 20.

Ex. 1446. Autocalorkészülékek 20.

1489-1504. Gyermekjátékok 20.

1586-1588. Kénsav és Kénnessav 20.

1670-1671. Eoetsav 20.

1679. Naftasav 20.

1680-1682. Alkoholok 20.

Ex. 1681. Butanol 20.

1687. Aceton 20.

1694. Calciumacetat 20.

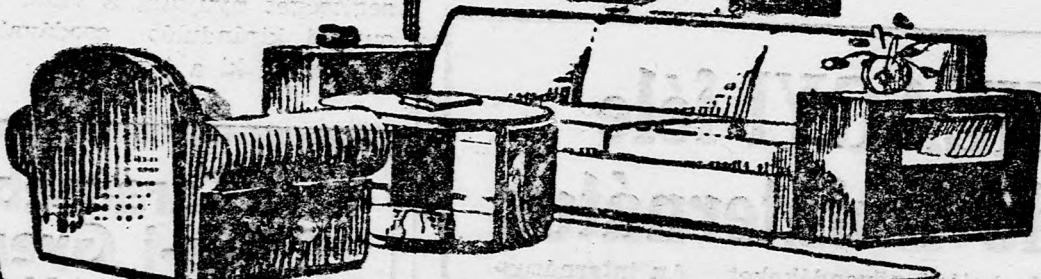
1723. Organikus vegyi műtrágyák 20.

1733. Vegyitermékek 20.

1760. Füstfekte 20.

(Folytatjuk).

Yó izlést igazolja HA BUTORAIT nálunk TERVEZTETI ÉS VÁSÁROLJA

SZÉKELY & RÉTI R.T.
BUCURESTI · B.DUL TAKE IONESCU 1-3
• T G . M U R E S •

Megvált

A sajtóig

Bucuresti, A. D. Lidu, a jelenléteben laptulajdonos ten megjelen Grigorescu a mánia, Stoian gescu-Cocos a Hefter a Mozi vidéki román tési vállalatok és propagand targei asszony Hărăsiu képv Lidu elnök hogy időközi szította a rom tarifáját és a zatát. A sajtó között felmerült döntőbírózás a időközi bizotts Curentul fősze szabályzatot, v vezetét. Ehhe képviselője szo vidéki lapok s web hirdetés mutatott hírdet is árnak, am mérsékelni Pa tását kérte, m tek és bármilyi tők. Végül m vidéki lapoknak tarifa esetleges Ezután mega állapot időközi bíróság, amely nők, tagjai: C. Pamfil Seicaru

A hirdetési t közi bizottság kategóriára oszt leményeket is, nak: Curentul, Moment, Román sodik kategória: Româneasca, Pr Harmadik kat Vremii, Frontul, A negyedik kate vidéki lapok, va az ötödikbe ped többi sajtókiadv A hirdetési á állapítja meg, vállalatok műkö A kisebbségi szabályzat a köv Szöveg hirdetés kint 9 let. 1000 soron fel Méregek, meg 30 let. Művészi, bírós 15 let. Kereskedelmi mm. soronként 1 Kereskedelmi soronként 25 let.

A Medrano cir hogy a cirkusz az hírek minden ala annál kevésbé fel a cirkusznak több ja van, maga a Geisler Béla, va pénztáros, a bóho zsidó. A cirkusz í séget, hogy ne til reszteléseinek és A Me

NY

A Medrano cir hogy a cirkusz az hírek minden ala annál kevésbé fel a cirkusznak több ja van, maga a Geisler Béla, va pénztáros, a bóho zsidó. A cirkusz í séget, hogy ne til reszteléseinek és A Me

Thalia

Helyar

Megalakult a lapkiadó-vállalatok szindikátusa

A sajtóigazgatóság felemelt hirdetési tarifákat állapított meg a kisebbségi lapok számára

Bucuresti, augusztus 1. Pénteken délelőtt A. D. Liciu, a bucuresti itélőtábla főelnökének jelenlétében alakult meg a fővárosban a lapkiadóvállalatok szindikátusa. Az értekezleten megjelent Pamfil Seicaru a Curentul, Grigorescu a Timpul, Ceza Petrescu a Romania, Stoian Georgescu a Viitorul, Georgescu-Cocos a Neamul Românesc és Alfred Heffer a Moment főszerkesztője, valamint a vidéki román és kisebbségi lapok és a hirdetési vállalatok egy-egy képviselője. A sajtó és propagandaigazgatóság Michalla Cargari asszony helyettes vezérigazgatója és V. Hărisicu képviselték.

Liciu elnök megnyitójában rámutat arra, hogy időközi bizottság alakult, amely elkészítette a romániai lapok kötelező hirdetési tarifáját és a bizottság működésének szabályzatát. A sajtóigazgatóság és az egyes lapok között felmerülő vitás kérdések elintézésére döntőbírószék alakítása vált szükségessé. Az időközi bizottság nevében Pamfil Seicaru, a Curentul főszerkesztője felolvasta ezután a szabályzatot, valamint a hirdetési tarifa tervezetét. Ehhez elsőnek a kisebbségi lapok képviselője szolt hozzá, aki kérte, hogy a vidéki lapok számára biztosítsanak intenzívebb hirdetési forgalmat, vagy pedig a bemutatott hirdetési tarifát tekintésük maximumára, amelyet a lapoknak jogában áll mérsékelni, Pamfil Seicaru az árak fenntartását kérte, mint amelyek eléggé mérsékeltek és bármilyen klientúra által megfizethetők. Végül megállapodtak abban, hogy a vidéki lapoknak jogukban áll adott esetben a tarifa esetleges mérséklését kérni.

Ezután megalakult a hirdetési tarifát megállapító időközi bizottság, valamint a döntőbírószék, amelynek elnöke Liciu táblai főelnök, tagjai: C. Prodan táblai tanácsos és Pamfil Seicaru lettek.

A hirdetési tarifák szempontjából az időközi bizottság által lefektetett szabályzat öt kategóriára osztja a különböző időközi közleményeket is. Ez első kategóriába tartoznak: Curentul, Capitala, Neamul Românesc, Moment, Romania, Timpul és Universul. Második kategória: Argus, Dreptatea, Lumea Românească, Prezentul, Tempo és Viitorul, Harmadik kategória: Semnalul, Porunca Vremii, Frontul, l'Independence Roumann. A negyedik kategóriába a többi fővárosi és vidéki lapok, valamint a kisebbségi újságok, az ötödikbe pedig a félhavi közlemények és többi sajtókiadványok tartoznak.

A hirdetési tarifákat a sajtóigazgatóság állapítja meg, amely egyúttal a hirdetési vállalatok működését is engedélyezi.

A kisebbségi lapok hirdetési tarifáját a szabályzat a következőképpen állapítja meg: Szöveg hirdetés 1-1000 mm. sorig, soronként 9 lej.

1000 soron felül 7.50. Méretek, meghívók, stb. mm. soronként 30 lej.

Művészi, bírósági hírek mm. soronként 15 lej.

Kereskedelmi és pénzügyi információk mm. soronként 17.50 lej.

Kereskedelmi beszámolók a lapban mm. soronként 25 lej.

NYILTER

A Medrano cirkusz igazgatósága közli, hogy a cirkusz antiszemita voltáról elterjedt hírek minden alapot nélkülöznek. Ez a hír annál kevésbé felel meg a valóságnak, mert a cirkusznak több vezető zsidó alkalmazottja van, maga a cirkusz első tiszteletese Gelsler Béla, valamint a főkönyvelő és a pénztáros, a bóhoc és az istálló-master is zsidó. A cirkusz igazgatósága kéri a közönséget, hogy ne illojjon fel a rosszindulatú hisztériáknak és látogassa a cirkuszt.

A Medrano cirkusz igazgatósága

*) E rovatban közölték nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadó.

Kereskedelmi és pénzügyi hirdetések mm. soronként 20 lej.

Halálhírek 250-1000 lej. Eljegyzési, házassági hirdetés 150 lej. Hírek között ugyanaz 300 lej.

Köszönetnyilvánítás 10 lej millimétersoronként.

Nincs még egységes állásfoglalás a kisebbségi ügyvédek nyelv-vizsgálójának kérdésében

Szeptember 24-re halasztották a transilvaniai kamarai dékánok értekezletének folytatását

Cluj, augusztus 1. A transilvaniai és bánáti ügyvédi kamarák dékánjai vasárnap Clujon tanácskozással ültek össze, amelyek napirendjén az aktuális kari kérdéseken kívül a kisebbségi ügyvédek nyelvvizsgálójával szemben állásfoglalás kérdése is szerepelt. Az értekezleten Coroiu brasovi kamarai dékán az ország ügyvédszövetség alelnöke elnököt. Délután hat óráig tartott az értekezlet amelynek során az egyes kérdések körül szenvedélyes vita alakult ki. Egységes álláspont a kamarákat elsősorban érdeklő

Ugyanaz a hírek között 20 lej milliméter-soronként.

Iparvállalatok egyoldalas hirdetése 25.000 lej.

Hivatalos, kereskedelmi és pénzügyi hirdetés egy oldalon 30.000 lej.

Az apróhirdetéseknél a tarifa szavanként 1-5 lejig terjed. Külön táblázata van az árlejtési hirdetéseknek, amelyek 50.000 lej értékig 1 lejbe kerülnek szavanként. A hirdetés az árlejtés értékével arányosan drágul, szavanként 3 lejig.

A szabályzat által a kisebbségi lapok részére megállapított ártaifa lényegesen magasabb a jelenlegi érvényben lévő árnál. A kisebbségi lapok képviselői éppen ezért kérték a tarifa kötelező életbe léptetésének elhalasztását és remélik, hogy időközben sikerüljön fog kieszaközölni, hogy számukra alacsonyabb árakat állapítsanak meg.

kérdésekben nem alakult ki és ezért újabb értekezlet összehívását határozták el.

A kamarai titkári hivatala az értekezletről a következő hivatalos jelentést adta ki:

„A transilvaniai és bánati ügyvédi kamarák dékánjai 1928 július 30-án Clujon megbeszélést tartottak, hogy a kamarákban felmerült válságot megvizsgálják és az ügyvédszövetség által elrendelt revíziós kérdésekben egységes eljárást állapítsanak meg. A megbeszélés folytatását 1938 szeptember 24-re halasztották.”

Ma érkezik Prágába lord Runciman

Elhalasztották Wiedemann londoni útját. Mi történt Tratenauban?

Berlin, augusztus 1. A DMB hivatalosan cífolja Wiedemann kapitánynak, Hitler szárnysegédének újabb londoni útjáról elterjedt híreket. A jelek szerint Wiedemann londoni útja elhalasztódott.

Annál nagyobb előkészületek folynak Prágában lord Runciman fogadtatására. A Lord na érkezik Prágába, szerdán megszervezi irodáját, csütörtökön pedig kihallgatáson jelenik meg Benes elnök és Hodza miniszterelnök előtt. Ezután kezd meg tárgyalásait

a kisebbségek vezetőivel.

Tegnap kinos incidens történt Tratenau városkában. Az éjszaka folyamán egy Sadlov nevű cseh katona egy polgármester és még egy katona társaságában megtámadta és megsebesítette Adolf Methes nevű csehszlovákiai német egyént. Sadlov és társai bevalották tettüket. A támadók ittas állapotban voltak. A hatóságok eljárást indítottak ellenük.

„Ha a szudetanémetek önkormányzatot kapnának, Csehszlovákia egy demokrata és egy totalitáris államra bomlana”

Prága, augusztus 1. A cseh nemzeti szocialista párt gyűlésén Tocini Lajos postaiügyi miniszter ismertette az általános politikai helyzetet, amelynek során többek között azt mondta, hogy a szudetanémetek karlsbadi követeléseinek legkiemelkedőbb pontját, a területi önkormányzatot nem teljesíthetik, mert ilyen formán két állam látszúlna Csehszlovákiában, egy demokrata és egy totalitáris.

Mi ezt akkor sem teljesíthetjük, ha a külföldi hatalmak erre kényszerítenének bennünket. Ugyanakkor Necas népjóléti miniszter egy kiállítás megnyitása alkalmával kijelentette, hogy lord Runciman küldetésével az angolok kétséget kizáróan bebizonyították, hogy közvetlen érdekük fűződik a háború megakadályozásához.

Lengyel lap a világ-háború 24-ik évfordulójáról

Varsó, augusztus 1. (Rador.) A világ-háború kitörésének 24-ik évfordulója alkalmából az Express Poranny című lap megállapítja, hogy a mai helyzet sok hasonlatosságot mutat az akkorival. Mégis az európai helyzet sok eltérést mutat az 1914-belől. Inkább azt lehet mondani, hogy Európa a feszültség enyhülése és a megbékülés felé halad. Egyes homályos erők mesterkedései, amelyek a vi-

lág forradalmosítására törekvesznek, igen farragatlanok ahhoz, hogy a követett célt elérhessék. Az a tény, hogy a felelős emberek személyesen átölték a lövészárokháborút, egyik fontos biztosítéka annak, hogy mindent el fognak követni újabb felfordulás megakadályozására. Viszont Nagy-Britannia részvétele az esetleges háborúban, ma biztosra vehető. Anglia hatalma ilyen eshetőségekben Franciaország mellett állna. Tehát biztosítva van azon erők egyensúlya, amelyen esetleges hosszú és bizonytalan háborút csinálnának. A nagyhatalmak tudatában vannak ennek és igyekeznek elejét venni.

Módosítják a cég-bejegyzési törvényt

Bucuresti, augusztus 1. A Viitorul jelenti: A nemzetgazdasági minisztérium törvényjavaslaton dolgozik, amely a kereskedői szakképesítésre és a kereskedői cégbejegyzésre vonatkozó törvény módosítását célozza. A kiküldött bizottság hosszú viták és utólagos ratifikálás fenntartása mellett többek között elhatározta, hogy a cégbejegyzéseknél figyelemmel kell megállapítani a vállalkozó személyazonosságát, ki kell mutatni multbeli tevékenységét és az idegeneket ki kell zárni az ország kereskedelméből és iparából. Párhuzamosan a kereskedői képesítés tanulmányozásával, segélyintézetek felállításának lehetőségét is megvitták a nehéz viszonyokba került kereskedők számára.

Törvény készül a hegyi patakokban való halászat szabályozásáról

Bucuresti, augusztus 1. A földművelésügyi minisztérium törvénytervezetet dolgozott ki a hegyi patakokban való halászatra vonatkozó törvényes intézkedések módosítása érdekében.

Román tanszék a szegedi egyetemen

Szeged, augusztus 1. Az egyetemi könyvtár igazgatóját, dr. Szulica Richárdot a szegedi egyetem bölcsészeti fakultásán a román nyelv és irodalom magántanárává nevezték ki.

Beregi Oszkár és felesége megsebesültek egy vasúti karambolnál

Kassa, augusztus 1. Korompa állomáson, hibás váltóállítás következtében, egy tehervonat összeütközött egy személyvonattal. A karambol következtében három utas súlyosan, tizenkettő könnyebben sebesült meg. A sebesültek között van Beregi Oszkár, az ismert színművész és felesége is.

Heves harcok a kataloniai fronton

Salamanca, augusztus 1. (Rador.) A nemzetiek hivatalos jelentése szerint a kataloniai fronton a kormánycsapatok erőteljes támadásokat vezetnek, amelyeket azonban visszaverték a nemzeti csapatok. A nemzetiek fontos állásokat foglaltak el Mora de Elbro körzetében.

Letartóztatták a jeruzsálemi német konzulátus két arab tisztviselőjét

A terroristák ismét meggyilkolták két arabot

Jeruzsálem, augusztus 1. Tegnap este a jeruzsálemi német konzulátus két arab tisztviselőjét letartóztatták. Bűnrészességgel vádolják őket a King George Streeten szombaton elkövetett bombamerénylet ügyében. Az egyiket még az este folyamán szabadlábra helyezték.

Tukarem közelében két arab holttestét találtak meg, akiket arab terroristák gyilkoltak meg. A mellükre tüzött cédulán az állott, hogy a felkelők katonai törvényszékének ítéletét hajtották végre, midőn meggyilkolták őket.

Nemák: Vilamosági Zsebkönyv 156 lej. Nemák: Elektrotechnika 198 lej. Kauser: Rádiótechnika 28 lej. Molnár: Elektrotechnikai Zsebkönyv 191 lej. Vilamosági Zsebkönyvtár 1935 kötve 132 lej. Vilamosági Zsebkönyv két kötetben 1936 231 H. Vilamosági Zsebkönyv 1937 füzeve 115 lej, kötve 148 lej, stb. Lepagénál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen jegyzéket.

Thalia Mozgó!

Mindenkinek látni kell!

Mátó!!!

Az édes anyaföld

Pearl S. Buck híres regénye

PAUL MUNI

Helyárak: 12, 19 és bélyeg

LUISE RAINER

Előadások: 3, 5, 7, 9

SPORT

Marad a tizenkettős csoport, az Universitatea még sem jutott be a Nemzeti Bajnokság A)-ba

Fontos határozatokat hozott a Consiliul Federal. Ujra helyreállított a román-magyar sportbécé

A Phoenix FC Carpați-ra változtatta nevét

Csaj, augusztus 1. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnapi számunkban röviden jelentettük már, hogy a Consiliul Federal, a közgyűlésen kívül a legfőbb román sportfórum, szombati ülésén helyt adott az Universitatea óvárságnak, amelyet Glaser Tricolor Ploesti játékosai miatt adott be. Minthogy az U igaza bizonyítást nyert, a selejtező mérkőzéseket az Universitatea javára igazolták, azaz, hogy a Tricolor megmarad a B) ligában. Ugyancsak foglalkoztak szombaton a Bindea ügyrel is. Az ügy alkori állását a román szövetség magára sérelmesnek találta és a román-magyar sportkapcsolatok megszakítását határozta el.

Nos, a vasárnapi ülésen mindkét ügyben változás történt. A Bindea-ügyben ugyanis megérkezett az MLSz távirata, amely közli, hogy Korányi egy hónapra felfüggesztették és 10 pengő pénzbírtetésre ítélték. A közlés nyomán a Consiliul Federal magáévá tette az MLSz azon álláspontját, hogy az ügyben a maximális büntetés lett alkalmazva, így az ügyet a maga részéről lezárták minősítve és a román-magyar sportbécét helyreállították nyilvánították. Ugyancsak visszatértek az Universitatea-Tricolor ügyre is és szemben az elsónapi határozattal, az Universitatea óvársát elutasították, így az első osztályba a Tricolor kerül, míg az Univer-

sitateaat beosztották a B) ligába. A Consiliul Federal kivonatosa határozatait alább adjuk:

1. Középsiskolások ingyen mehetnek a labdarúgómérkőzésekre.

2. A bajamarei Phoenix FC Carpați-ra változtatta a nevét. Jövőhagyották. Nemhagyották jövő azonban, hogy a Mures CS Targu-Muresre változtassa nevét, mert ez az „MSE” hivatalos neve.

3. A szövetségi edző olasz lesz. 4. Szeptember 25-ikén a német, október 16-án a magyar válogatott játszik Bucurestiben.

5. A szövetségi tanács válogatja ezentúl az országos válogatott csapatot.

6. 1939 ősztől kezdve hat, 1940 ősztől hét és 1941 ősztől nyolc román játékosnak kell játszania az egyetlek bajnoki csapataiban.

7. ősztől kezdve egy külföldi állampolgárságú játékos szerepelhet az NB csapatokban.

8. Elutasították az Unirea Tricolor, CAO, Universitatea óvársát, az A) osztályban marad a tizenkettős létszám!

9. A B) osztály csapatait négy tizes csoportba osztották. (A B) liga új beosztását hoinapi számunkban ismertetjük.)

A Consiliul Federal a C) ligák működését bebiztosította.

Lengyelország 96:49 arányban győzött Románia ellen a cernaui válogatott atlétikai mérkőzésen

Vamanu román versenyző a gerelyvetésben 62 m. 59 cm.-re javította a román rekordot

Cernaui, augusztus 1. A lengyel-román atlétikai viadalt szombaton és vasárnap, mindkét napon szépségszámú nézőközönség és Sidorovici országőr főparancsnok jelenlétében rendezték meg. A lengyel válogatott fölényesen győzött. Eredmények:

SZOMBAT

100 m. síkfutás: 1. Danowski lengyel 11.1 mp. 800 m.: 1. Staniszewski lengyel 1 p. 57.1 mp.

5000 m.: 1. Soldan lengyel 15 p. 35.6 mp. Távolugrás: 1. Hoffmann lengyel 705 cm.

VASÁRNAP

400 m.: 1. Sliwack lengyel 51.2 mp. 1500 m.: 1. Soldan lengyel 4 p. 05 mp. 110 gát: 1. Haspel lengyel 15.6 mp.

Magasugrás: 1. Kalinowski lengyel 175 cm. Hármassugrás: 1. Luchianus lengyel 14.28.

Gerelyvetés: 1. Vamanu román 62.59 m. román rekord. Vamanu minden dobása 60 méteren felett volt.

Diszkoszvetés: 1. Fiedoruk lengyel 44.13 méter. Svédstaféta: 1. Lengyelország 3 p. 39.1 mp. 2. Románia 3 p. 44.5 mp.

Végeredményben: Lengyelország 96 pont, Románia 49 pont.

A KK-ért:

LABDARUGAS

Ferencváros - Juventus 2:0 (0:0)

Budapestről jelentik: Harminokétezer néző előtt játszották le a Ferencváros-Juventus KK középöntő mérkőzést, amelyet a buda-

pesti csapat nyert meg 2:0 (0:0) arányban. A mérkőzés gójtait Sárosi III. és Kemény rúgták. Minthogy az első mérkőzés eredménye 2:2 volt, Juventus javára, az összesítés eredménye alapján (4:3 a Ferencváros javára) a Ferencváros csapata a döntőbe jutott. A döntőben ellenfele a Slavia-Genova mérkőzés győztese lesz, amelyet hétfőn játszottak Prágában.

A Salgótarjáni SE-magyar NB csapat. Vasárnap Salgótarjánban: SSE-Tatabányai SE 3:1 (1:0). Az SSE ezzel megnyerte a magyar vidéki országos bajnokságot és bejutott a NB-ba.

Villámternát nyert az UEC

Csaj, augusztus 1. A morlival tűzkárosultak felségfelyezésének javára rendezett hét sportmiserora vasárnap megkezdődött. Villám-torna volt a városi sporttelepen. Az eredmények:

UEC-CLAC 1:0 (1:0). CMSC-Echo 1:1 (0:0). Sorshuzás utján az Echo jutott a döntőbe.

CMSC-CLAC 2:0 (2:0). A CMSC a harmadik.

Echo-UEC 2:2 (2:2). Sorshuzás után az UEC nyerte a villám tornát.

Arad: Gloria-Chinezul 4:1 (1:1) barátságos. Targu-Mures: Cl. S. Tg. M.-ACFR 2:1 (1:0) barátságos.

TENISZ

Döntőig jutott a CIAC országos teniszversenye

Csaj, augusztus 1. A CIAC országos teniszversenyén vasárnap lejátszották az elődöntőket. Az egyetlen megjelölt Badin II. sima győzelme Benedek felett. Eredmények:

Férfi egyes I. oszt.: Erős Doherty-Ovics Makkabi Tg.-Mures 6:1, 6:2, Badin II. IAR-Benedek A. CAC 6:1, 6:3.

Női egyes I. osztály: Poppenné CAO-Radóné Haggibor 6:1, 6:2, Bereczky TCR-Barabássy TC 6:1, 5:7, 6:1.

Férfi páros I. oszt.: Erős Doherty, Rurac Polytechnica-Badin II. IAR, Brandusa CAC 6:1, 6:3, dr. Farkas, Benedek CAC-Rado, Weisz Haggibor 6:2, 6:2.

A férfi egyes II. oszt. középdöntőjébe eddig csak Málnássy CIAC jutott, aki 6:1, 7:5 arányban győzött Turi II. CAC ellen.

A női egyes II. osztályban Lám CAC döntőbe jutott, miután 3:6, 6:2, 6:1 arányban győzött Szász Makkabi Oradea ellen.

A transzilvániai zsidók és utazó urak találkozóhelye Clujon az újonnan nyitott „CARMEL” orth. kóser étterem és büffé. Călea Regale Ferdinand 33. Regal kávéházzal szemben. Szíves pártfogást kér a Satu-Mare-i első armazott KESZTENBAUM-család. Pensió rendszer. Az orthodox rabbitanács felügyelete alatt.

Az előzőleg játszott ifjúsági csapat kupa végeredményei a következők:

1. CIAC. 2. Makkabi Oradea. 3. CAO Oradea. A részeredmények: CIAC-Makkabi 4:3. A Málnássy, Slió CIAC-Frölich, Gáspár Makkabi 6:4, 6:4 férfi páros mérkőzésen dönt a kupa sorsa. A két pár az ifjúsági színvonalat messze meghaladó pompás játékok mutatott. CIAC-CAO 4:3, Makkabi-CAO 4:3, CAO-CLAC III. 4:2, Universitatea-CLAC IV. 4:3, CAO-Universitatea 3:1, CAO-CLAC IV. 4:3, CAO-Universitatea 3:1, CAO-CLAC III. 4:2.

A brasovi lengyel-román teniszmérkőzés harmadik napjának eredményei: Spykala-Sohmidt 6:4, 5:7, 8:10, 6:3, 6:4. Bawarowski-Tanasescu 2:6, 7:5, 6:2 W. O. Végeredmény 4:1 Lengyelország javára.

A timisoarai Kadima teniszszögárdája a Camarasescu-Kupa küzdelem során 3:2 arányban győzte le az aradi Hellas gárdáját.

BERLIN, Németország-Jugoszlávia 5:2, Davis Cup.

KERÉKPÁR

A Franciaország körüli kerékpárversenyt az olasz Bartali nyerte 148 óra 24 p. 50 mp. összdíjjel. 2. Vanwaecke belga 1:3 óra 43 p. 17 mp. 3. Cosson francia.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

AZ OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Vasárnap utójára világ esemény: Nostalgia (A gárjatiszt szerelme) Puskina örökbecsű regénye filmen. Főszerepben: Harry Baur, Jeamine Crispin. Rendezte: V. Tourjazy.

AZ URANIA MOZGÓ MŰSORA:

Altalános közídvánatra csak három napig! AZ ESNAPURI TIGRIS, monumentális film, izgalmas tartalommal, nagyszerű rendezéssel, főszerepben: La Jana-Hans Stille-Gustav Diesel-Theo Linggen.

A MUNKÁS MOZGÓ MŰSORA:

AZ ALLAMÜGYÉSZ. Bűnügyi dráma. Fősz.: Franchot Tone és Loretta Young. II. Szegény gazdag kislány. Shirley Temple legbájosabb alakítása. III. Journal. Aug. 4-től jön: I. Ghin-Ghis-Kan sirmelése. Premier. Peter Lorre. II. A halálbrigád. Roland Colman és Claudette Colbert.

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, kedden a nagyközönség általános kérésére meggyőzés bemutatásra kerül a legszebb francia falm: TARAKANOWA. Fősz.: Annie Vernay és Pierre Richard. Előtte új híradó.

AZ EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Gyertünk az Edison moziba! I. Gyilkosság a Hotel Centralban. Stolz Hilda, Erich Hausmann, II. Szókká a drága. Evelyn Granville, Robert Joung. III. Híradó. Jön: Orgona virágzás.

A CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

HINDU SIREMLEK, monumentális film második része, mely nagyszerűségében még az első is felülmúlja, főszerepben: La Jana-Hans Stille-Gustav Diesel-Theo Linggen.

A THALIA MOZGÓ MŰSORA:

Édes anyaföld. Pearl S. Buck világhírű regénye filmen. Az év legsikerültebb filmje több ezer szereplővel. Főszerepben: Paul Muni és Luis Rainer. Előtte Journal.

A SELECT MOZGÓ MŰSORA:

ALASKA, szenzációs kalandfilm, melynek izgalmas cselekménye Alaska legszebb vidékein játszódik le. Főszerepben: Leo Carrillo-Jean Parker-James Ellison.

Borzalmas robbanás egy német tárnában. Berlinből jelentik: Borzalmas robbanás történt tegnap a türingiai Merkers-ben lévő Kaiser Ród. tárnában. 11 hányasz meghalt.

Komoly újítás az ortodox zsidó nevelésügyben

Schwartz Menyhértné leánynevelő intézet-internátusában megkezdődtek a beiratások. A Schwartz internátus iránt a transzilvániai zsidóság körében egyre fokozódó érdeklődés nyilvánul meg, mert ez az évtizedes múltira visszatekintő és gazdag tapasztalatokkal rendelkező intézet valóban kinőtt a mi szűkreszabott kereteink közül és a legjobb értelemben vett nyugateurópai színvonalra emelkedett. Az elkövetkezendő, 1938-39-es tanév mindenképpen új fejezetet nyit meg az intézet életében. Egyrészt, mert az intézet most zárt le egy tízesztendő munkaperiódust, másrészt mert Oradea, ez a tipikus zsidó iskolaváros, hiú maradt tradícióhoz, s ismét komoly, nagy újítást vezetett be az ortodox zsidó nevelés terén. Arról van ugyanis szó, hogy az oradeai orth. zsidó leánygimnázium továbbképző tanfolyamot létesített, egy kétéves rendszeren alapuló kurzust, amely a román, magyar és német nevelés, könyvelés, gép- és gépirás, valamint nyelvtanulással mellett kondenzált formában felöleli a felső kereskedelmi iskolák tananyagát. A Schwartz Menyhértné-féle orth. zsidó leánynevelő intézet-internátus így abban a helyzetben van, hogy az oradeai orth. zsidó leánygimnáziummal karöltve és kölcsönösen egymás munkáját kiegészítve magasabb kurzuson is biztosítsa az orth. zsidó leánynevelést. Számunkra is elégtételt szolgál a tudat, hogy ma már itt, Transzilvániában is van egy zsidó intézet, amely a legjobb ilyenirányú nyugateurópai intézetek nivóját érte el, amely a lányoknak a legkövetesebb zsidó és világi nevelést nyújtja s kitartó, lelkiismeretes munkával és sok türelemmel és szeretettel felkészíti őket arra, hogy az életben minden körülmények között megállják a helyüket.

APRÓ HIRDETÉSEK

FÜGGŐNSZÖVEG valódi vert csipkéből, gazdag mintaválasztékban, kívánt méretben kapható „DER-BESCH” függönykellékszaktipletben, Gólya-áruház feletti emeleten.

Nagyközségben, kitűnő forgalmu, biztos existenciát nyújtó házkomplexum detail-engros pártikákkal, téli-nyári tekehelyiséggel elköltözés miatt eladó. „Jó existenciájellegre kiadható.

Szerényigényű nőtlen könyv- papírkereskedőség alkalmazást nyerhet. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével „Mercur Librerie Bistrita” küldendők.

Angol, német gyors- és gépirás, perfect angol, német, román, magyar levelezőlap szeptember, vagy október 1-re alkalmazást keres. Érdeklődéseket a kiadóhivatalba „A” jellegre kér.

JAHRZEITENBILDEK alumíniumból készült, kislak, egyszerűen 150 lej, kétszemélyes 250 lej. Megrendelésnél zsidó dátum közlendő. Boros papírkereskedés, Cluj.

Deutsche Jüdin sucht zu Ende August Zimmer gegen deutschen oder englischen Sprachunterricht. Adresse in der Administration.

Eladó szeszgyári épületek, nagy raktárakkal, lakásokkal, esetleg kazánokkal, transzilvániai zsidókkal, nagy telekkel, folyóvíz partján. Bármilyen gyári céra alkalmas. Vasuti állomás. Érdeklődni: Landau Géza Cluj, Str. Nouă 35.

Zsidó diákok keresek vidékre értségi előkészítésre. Cim a kiadóban.

Voti kereskedő Clujon, eredeti szakmájában megkezdte. B. textil, elsősorú referenciákkal és terjedelmes vevőkörrel, elfogad bármiféle és mennyi árut elszámolásra, illetve bizománybani. „Kommissionshaus”.

Egyetemet végzett franciaszakos tanár-javítóvizsgálatra előkészít. Lakás ellátás lenében tanulók kor-epetelését vállalja. Cim a kiadóban.

Ebédelőrendezés és hálószoza modern vitelben eladó. Asztalosizm, Eminescu 2.

Attila uti villanegyedben elegánsan berendezett különbératu szoba fürdőszobával, nálatla, telefonnal egy, vagy két személy részére esetleg teljes ellátással is kiadó. 15-re. Cim a kiadóban.

HIR

Rac

1931. februárjában... kereshető Cse... országba vándorolt... és rongyszállítás... fordulóban val... anélkül, hogy ész... szet kiadól utának...

Hé, valami... fele lehajolt, fel... gyokait és úgy ve... Ünös csomag - s... nemél van benne, a... letett, midőn az... ájon halat át. Ké... gycsomag kioldul... enhét évvel később... országot, Ang... országot, az eg... kap Victoria ang... szini taptot Oro... diadalmában... sztokei, a... kocsija elől és... hűthi tele utját.

amely 1921 fe... kérből, nem más,... először Mademo... haladó neve alatt... 1838 júniusában... tétébe lép be a... Rasos Rachel ne... zsi sajtó és mű... es befutóját a... rónise-ben egy e... rával, amelyet e... em, szinte termés... ágitott meg, már... an megörjítette F... a életéről szó... k meg a lapok... edéssel beszélnek... évvel előlt i... E a szemlális s... intos utat futott... m hét éves koráb... nekelt az uccán e... 1838 januárjában... k, élete nem egy... óra halmozódása... meg állandó ünne... egy kis zsidó lár... ot ottarán áldozt... nek nem is volt F... t zsidó lány, ne... m is Csehország... on, „átutazóban... vórgó zsidó lár... on szüetével és t... kelt, aki a számpa... tőinek királyi h... ellenül meg tudta... yelo egész génus... em kivánatos ve... t a történelem... a anyakönyvbe s... most, száz év utá... m hálóját fejezi...

Mária kiránye... megkezdte. B... rtuk, hogy a bold... ályné végrendelet... alkodóház törvé... könyvet vettek fe... olytatásával a bu... meg. Vasile Theod... tározás munkájá... táblába bírtokba...

Időjóslat. O... ényomás, váltak... öbnyire derült az... nyhe északi légá... kélet, kisebb hely... on és a hegyvidék...

A korcsmáro... repülőbélgyeg... égi döntés szerit... 20 lejtől 99 le... tait egy lejes rep... hogy a bályegtr... csak a szállodák... kötelezően az ily... bélyeggel való el...

Fordítások... dr Mandel Fordi... 24.

UJ KELET Legújabb hírek

A Balkán-szövetség elismerte Bulgária fegyverkezési egyenjoguságát Bulgária rövidesen belép a Balkán-szövetségbe

Szalonikiben nagyjelentőségű egyezményt írt alá Kiosszejwanofi bulgár és Metaxasz görög miniszterelnök

Petrescu Comnen külügyminiszter nyilatkozata a szaloniki egyezményről

Athén, augusztus 1. Metaxasz görög és Kiosszejwanoff bulgár miniszterelnök tegnap aláírták Szalonikiben azt az egyezményt, amely szerint a Balkán szövetség elismeri Bulgária fegyverkezési egyenjoguságát. A megállapodásnak nagy jelentősége tulajdonít az egész világsajtó. Régi vitát szüntet meg, mely zavarólag hatott az összes Balkán államok szolidaritásának ezen kiegészítő aktsa a nagyhatalmakat is megelégedéssel tölti el, mert biztosítékot nyújt a keleti béke fenntartására. Franciaország is gratulálhat önmagának. A Kelet újabb példáját szolgáltatja józan megfontoltságának.

Az egyezményt megelőző tárgyalások a legnagyobb titokban folytak és annak létrejötte meglepetésszerűen történt. A megegyezés megszünteti a neulívi békeszerződés azon intézkedéseit, amelyek korlátozzák Bulgária fegyverkezési jogegyenlőségét. Az egyezmény aláírás hangulata, hogy Bulgária békepolitikájának és a szomszéd államokkal való baráti együttműködésének biztosítására és fokozására köztették ezt az egyezményt, mely a teljes együttműködés alapjául szolgál Bulgária és a Balkán szövetséghez tartozó államok között. Az egyezmény értelmében érvénytelenítik az 1923. július 24-iki lapstannai határegyezmény ide vonatkozó intézkedéseit is.

Az egyezmény ünnepélyes aláírása

Kiosszejwanoff bulgár miniszterelnök vasárnap reggel félkilenc órakor érkezett meg Kula határállomásra Altinoff külügyi osztályfőnök és Radoff miniszterelnökségi kabinetfőnök kíséretében. A határon Kyrimis miniszter, Macedonia fő kormányzója és más görög előkelőségek fogadták a bulgár miniszterelnököt, akit Szalonikiben vezető útján minden állomásnál lelkes ünnepségekben részesített a görög lakosság.

A két miniszterelnök a Vardar kapunál találkozott. A találkozás rendkívül szíves volt és a Balkán államok követei és konzuljai kívül a katonai és polgári hatóságok képviselői fogadták a bulgár miniszterelnököt.

Az egyezmény aláírása délután félhat órakor történt meg Lazarevics jügoszláv, Filotti román követei, Seman török ügyvivő és a Balkán államok konzuljai jelenlétében. Az aláírás pillanatában 10 ágyúlövés hirdette az esemény nagy jelentőségét.

Az ünnepélyes akts után bankett volt, amelyen számos pohárköszöntő hangzott el. A szónokok a Balkán államok népeinek és uralkodóinak egészségére üzentek poharaikat.

A bulgár miniszterelnök hétfőn reggel utazott vissza Szófiába. Metaxasz és Kiosszejwanoff miniszterelnökök megleghangú táviratokat váltottak egymással, amelyekben méltatják kölcsönös erőfeszítéseiket a béke és együttműködés megvalósításáért, azon reményüknek adnak kifejezést, hogy az együttműködésnek a szaloniki egyezményben megnyitkozott új szellem minden tekintetben termékeny kihatással lesz az érdekeltek népek jövőjére.

A román külügyminiszter nyilatkozata

A szaloniki egyezmény természetesen Romániát is igen közelről érinti és a román-bulgár viszony jövőbeni alakulására jelentős kihatással lesz. Petrescu Comnen külügyminiszter ma magához kérte a sajtó képviselőit, akik előtt a következő nyilatkozatot tette:

Kiosszejwanoff és Metaxasz miniszterelnökök által aláírt okirat történelmi jelentőségű. Már 1935-ben, Strezában tervbe vették ennek az egyezménynek a megkötését, mely új korszakot nyit meg a bulgár népek szomszédjaival való viszonyában. Az összes

aláírók szabad elhatározásuk alapján csatlakoztak ahhoz. Nem jelent végállomást, hanem csak új étapot. Országaink egymáshoz való közeledését nemcsak mi, hanem a béke összes barátai kívánják és örvendhetünk, ha kormányaink különálló differenciákon túl csak a magasabb és állandó közös érdekekre voltak tekintettel, amikor ezt az egyezményt létrehozták. A Kelet ezzel jelentős mértékben járult hozzá a népek testvéries együttműködésének művéséhez.

Ami bennünket illet, ez alkalommal is újabb bizonyítékot adtuk annak, hogy a baráti kéz, amelyet még márciusban nyújtottunk összes szomszédaink felé, nem volt reális politikai tartalomtól mentes gesztus, mint ahogy egyesek hitték. A szaloniki egyezmény, mely nélkülünk nem jöhetett volna létre, őszinte békepolitikánknak a bizonyítéka, amelyet uralkodónk és az egész román nép követ minden néppel és főleg szomszédainkkal szemben. A román kormány csatlakozása ehhez az egyezményhez nemcsak azoknak a baráti és bizalmi érzelmeknek a fényes bizonyítéka, amelyeket a román nép a bulgár nép iránt tanusít, de annak is, hogy Románia honorálja mások igényeit, ha azok összeegyeztethetők Románia állandó érdekeivel és

mértőségével. A szaloniki akts ünnepélyes megerősítése a Balkán szövetség alkotó politikájának, fényes bizonyítéka erejének és egységének.

Nem fejezhetem be ezt a nyilatkozatot hódolatunk kifejezése nélkül az öt államfő iránt, akik irányították ezt a fontos alkotást és főleg Öfelsége Károly király, a mi uralkodónk iránt, aki ez alkalommal is kifejezésre juttatta politikai erényeit, széles látókörét és nemes megértését a béke nagy ügye és a nemzetközi együttműködés iránt. Őszinte hálát érzünk Kiosszejwanoff bulgár, Metaxasz görög, Sztrojadinovics jügoszláv miniszterelnök és Rüzsi Arras török külügyminiszter iránt, akik megfelelő pillanatban személyes közreműködésükkel segítették elő a történelmi mű létrehozását.

Bulgária belép a Balkán szövetségbe

Szófia, augusztus 1. A szaloniki egyezmény megkötése és aláírása kellemes meglepetést keltett egész Bulgáriában. A lapok megállapítják, hogy inkább erkölcsi, mint gyakorlati következményvel lesznek az egyezménynek, mivel ez voltaképpen már régen fennálló tényállást szentesít. Valószínűnek tartják, hogy az egyezmény bevezető útja Bulgária belépésének a Balkán szövetségbe,

Ma, kedden a Royal-színházban a nagyközönség általános kérésére még egyszer bemutatásra kerül a legszebb francia film

TARAKANOVA

a fény, a pompa, a szerelem ragyogó filmje. Főszerepben: Annie Vernay, a legtitesebb filmművész. Partnere Pierre Richard. Előtte új híradó.

A mandzsuriai határon csatát vívtak a japán és az orosz csapatok

Világszerte nagy riadalmat keltett az orosz-mandzsui határcsata, amelynek következtében történt elfoglalása

Huszezer japán katonát küldtek a mandzsui határhoz

Moszkva, augusztus 1. Már-már azt hitte a világ, hogy békés uton nyer elintéztést az orosz-mandzsui-japán határcsata. Ebből a bizakodó várakozásba tegnap fegyverpogások szóltak bele hirtelen. A japánok fegyveres elégtételt vettek maguknak a Mandzsukuohoz tartozó Csiang-Kufong területnek szovjet csapatok által történő megszállásáért. Formális harci ütközet folyt le a japán és orosz csapatok között, melyről a következő tudósítások érkeztek:

Moszkvából jelenti a Tass ügynökség, hogy július 31-én a japánok megsértették a szovjethatárt a Kassan tó felé nyugatra és váratlanul tűzbe fogták a határcsata területén álló orosz csapatokat. A japánok négy kilométernyire hatoltak be orosz területre, ahol elkezdődött ellenállásba ütköztek és nagy veszteségeket szenvedtek. Az oroszok veszteségei eddig ismeretlenek.

Tokió ugyanakkor a következőképpen számol be a tegnapi eseményről: Ma éjjel orosz katonák támadták meg a Shatsaupingtól délre fekvő dombot. A japán csapatok visszaverték a szovjet csapatok tá-

zársági támadásait és reggel hat órakor visszafoglalták az oroszok által megszállott Csiang-Kufong stratégiai pontokat és ezzel visszaállították Mandzsuria területén a japán felségjogokat. Az oroszok lettek felé vonultak vissza, több századuk azonban hátramaradt Lacsiazangnál. A Domej japán hírszolgálati ügynökség tudni véli, hogy Suatashiban nyolcszáz katonát vontak össze az oroszok és útegeket vonultattak fel Karancsin helység szomszédságában.

Ellentétes híradások

Tokiói jelentés szerint az orosz katonák közül kétszáz esett el és a japánoknak sikerült egy 12 tankból, harciágyúból és 2 gépfegyverből álló orosz kilőnémetnyit körülfogni és tagjait elfogni. A japánoknak is nagyok a veszteségei, amennyiben több japán tiszt esett el a harcban.

Moszkvában cáfolják azt a híradást, hogy a mandzsuriai harcok során a japánok harci kocsikat és tüzériai útegeket zsákmányoltak volna. A jelentés azt állítja, hogy a két határszéli magaslattól a

japán csapatokat sikerült elűzniük az oroszoktól.

Nagy aggodalom világszerte

A japán lapok azt írják, hogy „az ütközetet” és ha az orosz csapatok újabb kísérletet tesznek a szóbanforgó terület elfoglalására, úgy még keményebb elbánásban fognak részesülni. A helyzet ebben a stádiumban igen kritikusnak tekinthető, miután cseppet sem valószínű, hogy Moszkva a maga részéről is befejezettnek tekinti az incidenst. A kérdéses nyolc voltára misem jellemzőbb, mint hogy a japán kormány több ízben tartott minisztertanácsot a mandzsuriai titkózat kapcsán. Shigemitsu moszkvai japán követ az utasítást kapta a tokiói kormánytól, hogy kérje fel Litvinovot a július 20-án megkezdett tárgyalások újrafelvételére az orosz-mandzsui határcsata barátságos uton való rendezése érdekében. Nem valószínű azonban, hogy a szovjet kormány a japán részéről történt katonai megtorlás után hajlandó lesz a sima diplomácia útjára lépni.

A mandzsuriai összecsapás világszerte nagy meglepetést keltett és nyugateurópai politikai körökben is komoly aggodalmakat ébresztett. A francia sajtó behatóan foglalkozik az incidenssel és hangoztatja, hogy azoknak a hatalmaknak, akik rágaszkodnak a békéhez, kötelességük most mérsékelten bírni Japánt, épp úgy, mint Szovjetországot.

Újabb határcsata

Tokió, augusztus 1. (Rador.) A belügyminisztérium megtiltotta az elmúlt éjjel, hogy a csangufengi incidensről további híreket közöljenek a lapok. A japán sajtó nem is kommentálhatja az incidenst. Hírszerint újabb ütköztetés történt Csiang-Kufong vidékén.

Sanghai, augusztus 1. (Rador.) Az utolsó négy nap alatt Tiencsin államáról 20 ezer Észak-Kínából jövő és Mandzsukuo felé tartó japán katonai utazott át. Más japán erők Dajronba érkeztek.

A francia sajtó aggodalma

Párizs, augusztus 1. A francia sajtó nagy aggodalommal tölti el a távolkeleti helyzet kiéleződése. A lapok felteszik a kérdést, hogy határcsataként, vagy pedig háborúnak könyveljék el a történeteket. Ugyanakkor felmerül a kérdés a francia sajtóban, hogy a fegyveres összecsapásért Moszkva, vagy Tokió a felelős és figyelemztetik a két szemben álló félt, hogy békés megoldást igyekezzenek keresni, mert egy újabb távolkeleti háború kitörése végzetes következményekkel járhat.

LEGUJABB SPORT

A férfiegyesben Erős, a nőiegyesben Berezki lett első a CIAC teniszversenyén

Cluj, augusztus 1. (Az Uj Kelet tud.) A CAC országos teniszversenye során hétfőn három újabb számban fejeződtek be a küzdelmek. A nagyszámban megjelent közönség pompás játékot láthatott, minthogy mind a férfiegyes, mind a női egyes, valamint a férfi páros döntő küzdelme végig igen magas szinten mozgott. Döntő eredmények:

Férfi egyes I. osztály. Erős Géza Doherty Bucuresti—Badin II IAR Brasov 6:3, 6:4, 1:6, 7:5.

Női egyes I. osztály. Berezki TCR Bucuresti—Poppné Zizovits Lenke CAO 6:2, 8:6.

Férfi páros I. osztály. Erős, Rurac—Farkas, Benedek CAC 9:7, 6:4, 2:6, 6:2.

A még hátralévő számok döntő küzdelmekre holnap kerül sor.

FRATERNITAS Körny- és Lapkiadó Rt. nyomdája Cluj, Strada Baron L. Pop 18. Telefonszám: 18-80.

Tudós
Posta
Faxa postala
pártitá la num.
No. 244716/029.
16. Telegram: 18
Havonta 110.
Évre 600, egész
Éldre: Havonta
Élévre 12, egy
Hirdetések díjaz
„UJ KELET”
széles körű
ja. Cikkeit az
forrás megjelölés

Egészség és zát

Két hónapig
mánya a betegség
ellen. Olyan ez a
széri háború: h
hamcsapattal és
A hadüzenet j
amely nem türi
ügyi fronton.
E statisztika
Minden 12.297
vos.

Vízont ugyan
kosra jut egy orv
Harminchétezer
agy.

53.070 lakosra
Románia Szüle
helyen áll Európ
letés esik évente,
szág a halálozás
kosra 19 haláloz
25.000 gyermek
tues következtek
Evenként 300.0
segítse nélkül
gyermek hal meg
A falusi halot
látta orvos és vég
ber átlagos élette
nia lakosainak á
estendő.

E számok miatt
az egészségügyi
és rokonszemes
belső nehézségeik
Régi részletek
pótkban tesznek
vost, e hádjárt le
a diploma-revizit
fikációs formahiba
Másképpről ninc
zés sem e katas
falusi lakosra jut
egyetemek orvosi
amelynek hasadé
résztücseszni kis
sen zsidó diák.

A falvak orvos
fiatal lányok pedi
ják az orvosi pá
Nem lehetne ez
valahogyan összeh

A béke le

Az orosz-japán
amelynek békés
az érdekeltek —
szerepel pillanat
ayol frontokon h
visszavonási tervé
Runciman közvité
édesben.

Elméletileg min
megoldás felé.
Az önkéntesek
láthatólag a közt
sonló választ fog
Nem lehetetlen, h
a két spanyol kor
felelősen módosítan
ban a terv végreh
biztosok megkezd
országban. Az ün
vonása szeptember
Runciman lord
adhat a szudetan
dására. A csehsz
meretes — négy
remteni: Csehor
szág (Szilézia), S
Ezek a diéták el
közigazgatást, a
fételvel, amelyek
vetlen irányítása
A közigazgatási
négi otatutum egé
összes polgárainak
biztosít, nemzeti
tekinthet nélkül.
Ha Runciman l
szere vezet, akkor